

卷

मासिक दो माहा मास

वैशाख को किता पृ हो वसैं तेन को रन को सो मनो माहा पात व
लागता है सो स

आ'६५ सरुकाथि

2296

U.S. AIR ARCHIVES

卷一百一十五

1514

बानुके आदि का

12

५५५५-१५०

28612-1092

मिदानी-माला-२॥

मि. एम. मि. एम. — २

ब॥ कि॥ का॥ मा॥ जा॥ १

3 — 1218166

मु०।सि०।दा०

७०। १०। १०।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥

ॐ श्रीगणेशाय नमः धन्वंतरये नमः सरस्वत्यै नमः श्रीशैतुल्यगुडावधि
शमनीवप्रणिदोर्सेधवं. तुल्याकर्करसास्त्रधममलयाभुंयातुषां रागमे.
पिपल्याशि शिरेनिहंतिपवनं दौंद्रेवसंसेकं फराजतुभुजहरीतकोजयसु
जानशंपतितेशत्रवः १ आलस्यभ्रमकंपमोहजडतासर्वगिंसंखिद्यथा
रोमांक्षोवदन्तं विवर्णमिधुरं शोषस्रथातालुव. शैथिल्यवपुषोज्वरोमृड.
तरोमंदाग्निसहस्रसृष्ट. निद्रास्यल्पमलोभवेद्यविरसाजिह्वासमीरंगित
२ आलस्यहो भ्रमहो जाडोलाग. विस्मरणहो. लाघोकालोहो ईरदः स

रामः

१

वांगदुष-रोमांचकून-मुषविवराही-मुषमधुरहो-तालुभुक-सर्वणि
कुटीआव-थोडोज्वरहो-मंदगनिहो-उल्लवसुकनमनहो-निद्राहो-
विष्टंभहो-जिह्वासाडुनिहो-एतुकवायुकाचिक्रकून-सद्योवात
ज्वरंहंतिद्रातावषष्टितारसः-समांशोसगुडोपेतोवलहीनस्पदेहितः-मि
लाइगाकोरस-गुल्लिकोइस-वारावरीकेगुडहालीपीरादीए-वातज्व
रजा-अतीसारोभ्रमोदाहोघ्रजापसृष्टमुखंकदुः-नासाधरनखःपी
तमूकपित्तज्वरोगीतं-अतीसारहो-भ्रमहो-हातपाउनसर्वगजल

तहो. ज्वालावक. तृषोहो. भुखतीतोहो. ताकभुखनुरवपियलकुन. मू
कोहो. एतिकपित्तज्वरकाविद्वज्जुन. आरवधग्रंथिकमुसुतिकाहरी
तकीभिः कथितः कषायः सामेवभूलेकफवातमुक्तेज्वरेदितोदीपनप्र
वनश्च. ५ किरीलाकोकोशो. पिपलभोड. मोशो. कडुकी. हरजो. एतु
कसमभागकरीपिएवातपित्तज्वरहरभूकहो. पावनहो. एतिआरव
धकायः वातिकः सप्तरात्रेणद्वारात्रेणपैतिकः श्लेष्मिकोद्वाद्वाहेच
ज्वरः पाकेनगच्छति. वायुज्वरदिन ७ हो. पित्तज्वरदिन १० हो. कफज्वर

रामः

२

दिन १३ हो. आसपत्रात्रात्तरांज्वरमाज्जमनीधिराः मध्यचतुर्दशीहो
नपुराणमत्तउत्तरं. दिन ९ तराज्वरकहीय. दिन १४ मध्यज्वरकहीय.
ततिउपमध्यज्वरकहीय. गुडूचीनिवधान्याकपद्मादंरक्तचंदनं.
एषसर्वज्वरान्हुतिगुडूच्यादिस्तदीपनः गुर्जो. नीम. धरणीया. पद्मा
दं. रक्तचंदन मोक्षाद्यसर्वज्वरहर. इतिगुडूच्यादिकाथः मुखपर्य
दुःसपत्रागुडूचीविभ्वभेषजं. कफवातासचिर्कुर्दिदाहशोकज्वरा
पह मोथो. नानुकेसवा. कंरकारि. गुर्जो. मुरो. काथदिरा. कफ
मे

वायुः असुविः अंगदाहः तृषाज्वरः एवगुणहरः इति सुखादिकाश्चः तृ
षादुरालभाश्याभापर्यटंकदुरोहिणी कितराततिक्तंश्चेतेषां काशपि
तृप्तिना न्वितः रक्तोद्भवं महादाहं तृष्णा मूर्च्छा भ्रमं पित्तज्वरं हं
त्पाशुपायमीशो घथा स्मृतः वात्रिंशोः कंठकारीः पिपलाः सेतके रुद्रा
कटुकीः कणतितोः ईकतकोपाणि घांडसंगपिण्डीणः दाहः तीक्ष्णः
मूर्च्छाः भ्रमः आमः एतुक अवगुणहरः तृप्तो त्रिविधं तन करीपापजा
नः तृप्तो पित्तज्वरजाः दृढभ्रष्टं शिवाचूणि पिष्टं मुह्यं तृष्णा वृत्ताः प्रले

रामः

३

घोराहनुत्फेनोवदयविदङ्गवः घिघ्रमेष्ट्रोलाभुरीवेस्त्रूर्णकरीक
णिकोतातोपाणि केलेपकर्तुदाहशांतहो. किंवावेरीकापातपिशि
लेपकर्तुदाहशांतहो. इतिपित्तज्वरे. शुक्ककृदिजित्त्वंदरोमांशोम
धुरमुखं. उल्लेकाचल्पसंतापोभ्लेष्मज्वरविवेष्टितं. शुक्कोउष्णलोहो
विकलताहो. अंगजर्जरीहो. मुखगुलिहो. तातापाणिष्काहो. शरी
रश्रालस्यहो इतिकविक्रकफज्वरकाङ्गन. निंवभुंठीकराभूलं
पथ्याकटुकरोहिणी. व्याधिघातःसमकाशःपीतभ्लेष्मज्वरापहः

नीम. भुगे. पिपल मोड. हरडो. कटुकी. किरीलो. एतुकसमभाग
 कैकाशपिरुभ्लेष्मज्वरजा. वासकोतिविष्ठाकुष्टदेवदारुमहोष
 धं. मुद्गासमाशतःकाशः पित्तभ्लेष्मज्वरपरु. वासिंगो. अतीस. कु
 ठ. धार. भुगे. मोद्यो. एतुककोकाशपिरुभ्लेष्मज्वरजा. इतिभ्लेष्म
 ज्वरे. श्वासकासोत्तृषामूकजिह्वमधुरास्यता. प्रतिशपायोजलंवा
 सोनिशशीर्षकटिव्यथा. रेमोक्रमोज्वरेचिह्नंवातपित्तसमुद्भवे. अ
 मुंदंजमि त्याकुर्वेद्यशास्त्रविशारदाः उभश्वासहो. काशोहो. तृषाहो.

रामः
 ४

वमनहो. शरीरविकलहो. मुखगुलियोहो. प्रसवेदहो. मुखमेपाणी
शंशा. निद्राहो. शिरदुःख. शोमादङ्गन. वायुपित्तज्वरकाशविद्र
ङ्गन. त्रिफलाशाल्मलीरास्नाद्याधिघाताधित्सक. काशेयेषां पि
तृत्वातवतिपित्तज्वराग्रह. हरडा. वसडा. श्रौला. शिमलरास्ना. नी
त. गुर्जे. किरीलो. वा सिंगो. समभागकरीकाशः प्रातः कालपीरु.
वातपित्तज्वरहर. मधुमहिनिशाद्युग्मं परोलद्याधिघातकः. मुख
निवेत्तवाकाशोवातपित्तज्वराग्रह. ज्येष्ठी मधु. वीतरी. किर्मजी.

परद्वरतद्भावगोलाकाकडो. किरीलो. मोथो. नीमकीकुला. ए
नुककोकाथपिण्णु. वातपित्तज्वरजा. श्लेष्मपित्तज्वरवंतवनिश्ले
ष्मपित्तज्वरेंगितं इतिदाहासुचिः कासतृषामोरुमुखकदुःआल
स्यमितिचिह्नानिभवंतेतानिरोगिणः शीतलहो. दाहहो. अस
विहो. काशोहो. तृषाहो. विश्राम्नलहो. मुखतीतोहो. आलस्यहो.
इतिश्लेष्मपित्तचिह्नानि. परोल्लीनिंवपन्नमणिपथ्याकदुकरोहिणी
गुडूचींद्रयवावासासुसाभागीविचंदनं. काथःपीतोसुचिर्दाहतृष्णा

रामः
५

कृदिमसंकरं श्लेष्मपित्तज्वरं हंतिका संभूलं च दासराणं पटोली नी
म. हरडो. कडुकी. गुज्जो. कोरडका बीज. वासिंगो. मोथो. विजया. श्री
षंड. समभागकायं करिणीरु. श्लेष्मपित्तज्वरजा. आलस्यमसुचिः
कर्णसंध्यास्थिविश्रमोदना. मूर्च्छादाह तृषानिदाने व्रजिष्ठा निपांडु
रा. पीतेवालोहितेभीलेलो वनेशीतलं वपुः भ्रमः कासो मुखं स्निग्धं
सन्निपातज्वरं गितं. देहगुरुं भयाकोरुहसु. अन्नकी असुची हृदसु.
कान्त. हात. पाउ. दुखन. रिंगारुहसु. तापहो हृदसु. तृषाहो हृदसु हि नि

शहोवस् तेवजिक्ताधुसराकुन पिंपाळाः रातानिलानेवकुन शरीर
सेलोहोवस्. भ्रम. सुखबुपडोहोवस् यसाविक्तसन्निपातकाकुन
भुंहीदारुवमुष्ठावकिरातकडुकादृष्टा. कंठकार्यसृताकाद्यसन्नि
पातज्वरापह. भुंही. घार. ववो. मोथो. करणातिनो. कडुकी. वानिड
कंठकारी. गुर्जो. घोक्ताद्यदिणु. सन्निपातजा. हिंगुभुंहीकरणापथ्या
मातलिंगरसान्वितं. भक्तिंतचूर्णमेतेषांसन्निपातज्वरापहं. हिंग. भुं
ही. पिपला. हरडो. विजोराकाविंजाकोरसहालीचूर्णमर्दनगरीषा

रामः
६

एषः सन्निपातः इहः शिरीषवीजगोमूत्रकृष्णामरीचसैधवेः बोधयन्तजन्तं
सुप्तं सन्निपातेन मानुषं. शिरीषवीजगोमूत्र पिपलीमरीचशिनोल्बूरायो
अंजनं अंशमालाङ्गु. शीतीषोविजाङ्गु. कृते संज्ञाविधानेऽपि संज्ञायाम्
न जायते. पादयोः संललाटेऽपि देहं तयशलाकया. विजाद्वे रजवश्चरणी सं
ज्ञानी होया. तव पाङ्गुमाकपालमाफला मशला काले पो लिदीङ्गु. तव स
न्निपातजा. किंवा मारयति. देवदासु निशानिं वरोहिणी त्रिफलो घनः पो
रुलः स्यात्तेकाद्यः सन्निपाते तिदासु रो. देवदासु. हलदो. नीम. कटुकी.

त्रिफला. मोथो. परवर. एतुककोक्ताथदिरु. वडोसन्निपातरोघहर. अल्मः
स्तिग्धोऽमृतदोः कदुमधुरसातापसेवाकषाद्यैः स्वाडुः क्रोधातितीक्ष्णैः गु
रुतरि ताहारसोहित्यशीतैः कोशान्याग्रामविंताग्रहरावैनितात्पंतसंग
प्रभावैः प्रायः कुण्ठतिपुंसां मधुसममशरद्वर्णैः सन्निपाताः अमिलीवस्तले
स्वाडुवस्तले. घियते लघाणाले. रुघाभोजन. गुलीवस्त. संतापले. कषा
र्वस्त. क्रोध. रुधुवस्त. वक्रतगुरुवस्त. मांसभोजन. भलीवस्त. शीतहो
र. आम. विंता. अमहोह. वक्रतस्त्रीप्रसंगले. वसंतऋतु. शरदऋतु. व

रामः
१

अत्रिहनुमासन्निपातउपज. यसातरहसन्निपातउपज. अतंपुपानाति
समाशानाच्चसंधातयाम्भूत्रपुरीषणाद्यदिवाशयाजागरणद्वारात्रौषद्धिःप्र
कारैःप्रभवन्तिरोगाः हेरेपाणिपियाले. समविषमसायाले. मूत्रविषा
अरुकियाले. दिनशितियाले. रात्रिजागियाले. इनेकेष्वकारलेरोग
उवजन्ता. इति सन्निपातज्वोरज्ञाः शुद्धं स्रुतं द्विधा गंधं मृताभ्रविषसं
पुतं. सर्वन्तन्मर्दयेत्तालमूलीरसेस्त्र्यहंबुधः पूरयेत्कुपिकां मधोमर्द
येदिनमेकतः अजाजीवित्रकंहिंगुस्वर्जिकां रंकां त्रयत्. गुग्गुलंपं

बलवर्णयवद्वारो जवानिका. कालिंगत्रिफलाद्यो घघ्रेतोकरसमानतः
 एषां कषायेन पुनर्भाविष्ये तप्तधातये जागवह्नीदलमुतोपवगुजरसेध्वरः
 दद्यान्नवञ्चरेद्योरेसो ह्यवारिपि वेदन्तु. घ्राणेश्वरो नाम रसो सन्निपातप्र
 कोपजित्. दाहपूर्वशीतपूर्वगुल्मे मूले विदोषजित्. वाङ्मृतं भोजनं द
 द्यात्कुसुमचिदनलेपनं. भवेत्तन्नात्र संदेहो स्वास्थ्यवलभते नरः शुद्धपारो
 भाग १ गंधक २ अभ्रक शुद्ध. १ सुशलीकारसलेदिन ३ मर्दनगरन्तु. कु
 प्पाहालरुक्मणाको मुखकपडा मारी मालाई घाटी को बुजो दिरा प्रहर १ उप

रामः
 ८

पलाकीअग्निदिणीशीतलभयाओषधनीस्कायीमर्दनकरणु. पाक्कीजो
घारजीरोचितोहिंगशाजीघारश्वागोगुगुलुः शिलोत्तूण. सामरीत्तूण.
समुद्रत्तूण. सौवलो. डिअेत्तूण. ज्वाणु. कोरडकाबीज. त्रिफला. मुरो
मर्च. पिपला. पाराकाभागसमानदिन १ भाग १ हालीजुदोजुदोहा
लीमर्दनकरणु. तवसर्वएकठोरमिलार्द्धामराधीमर्दणुसिद्धहो. पा
नकापातसंगदीणुदोषहर. किंवाअडुवाकारससंगकिंवातुलसीका
पातसंगरती २ मात्रादीणीपक्काफल २ तातोपारणीदिणुसर्वदोसर्वज्वर

तापभूलशीतांगहरः तापभयाभ्रीषंडवादनलार्त्तुः गीतगाउत्तरागवाल
कसंगतेलकराउत्तुः विवारीकनइच्छाभोजनदीर्घः इतिप्रारोच्यरोरसः
शुद्धंस्नतंविषगंधमरीचंरंकरांकरां मर्दयेद्वैतजैशवेदिनिमेकंचत्रोदये
त् पंचवक्त्रोरसोनामद्विगुंजसन्निपातजित् शुद्धपारोविषगंधकमर्च
पिपलाग्वागोशुदोसमभागकैधतुराकाविनाकारसलेदिन १ मर्दतग
रुणतवसिद्धहो इति २ शुदोमर्चपिपलाकोधुलाकोश्रुतुपानदीर्घस
न्निपातहर इतिपंचवक्त्रोरसः गंधेशाभ्रपृथक्वेदभागसत्तंभषीकी

रामः
८

कं. स्वर्जिकारंजवक्षारंपद्यैवलवणान्वितं. शबोर्षेद्रजवीजानिद्वि
जीराग्निजवानिका. सहिंगुवीजमस्तिंशतपुष्पासगुग्गुलुः सतदे
कीकृतः सर्वभक्षरूपं तु कारयेत्. सिद्धप्राणेश्वरोनामध्यागितं
प्राणदायकः गंधकभा. ४ पाशो ४ अभ्रक ४ राजीमार ४ जौंमार ४
शिनोलूरा. १ शौचलोल्पा १ डिडोलूरा १ शामरीलूरा १ समुद्रलूरा
रुडा १ वयडा १ औंला १ श्रुतेमर्चपिपला ३ कोडकावीज १ ग्राहजी
रो १ शीतोजीरो १ वितो १ ज्वारु १ हिंग १ विडंग १ शौफ १ गुग्गुल १ सम

भागशिलापिशिवूर्णगर्तुः सिद्धिघातोभरोरसः त्रिदोषसन्निपातहरः
 त्रिदोषज्वरहरः एतिसिद्धघातोभरः एकैकं विषसूतौ वजातिरुं कंच वि
 द्विषं कृत्वा त्रिकैरिषद्वंद्वदग्धकपट्टिकं तथा देवपुष्पां वाणमितं स
 र्वसमर्हयेत्ततः महोदधिवदीनामश्रुज्वरनिरुद्धं ततः आर्द्रकस्पर्श
 सेनेनैव शवा सुरसादनेः अन्वृणानं च कर्तव्यं त्रिदोषज्वरनाशनं
 विषभा १ पारी १ जारिफल २ भागो ३ पिपला ६ भुरो ६ दग्धकप
 ट्टिका ५ लोण ५ एकत्र करीचूर्णगर्तुः सिद्धोः आदाकारससंगकिंवा

रामः

१०

तुलसीकापत्रसंगदिएरति १ अथवा २ गोलीवादणी अष्टज्वरजा. इ
तिमहोदधिवदिसः सूतं धंध विषंतुल्यं धूर्तवीजं त्रिभिः समं. चतु
रां द्विगुणं बोधचूर्णं गुजादयं हितं. एकं गुंज द्विगुंजा वावललात्वा
जोचयेत् देयं जंवीरमज्वाभिर्गार्कस्य रसे युतं. महाज्वरां कुशोनाम
ज्वराणां हंतं परं. एकाहिकं द्वाहिकं च त्र्याहिकं च चतुर्थकं. विषमं
च त्रिषोदासं हति सत्पंत संशयः पारोभाग १ गंधक १ विष १ धतूराबीज ३
भुरे ४ सर्व ४ पिपला ४ एतुक एकत्र कींशीवे रचूर्णं करी गोलीवादनी

रति १ किंवारति २ आदाकारसंसंगकिंवाजा मिरकागुदानसंगदीएगु
 सकाहिकदाहिकआहिकवातुधिकविषमज्वरहरः इतिमहाज्वरा
 कुशोनामरसः शुद्धतुल्यैकभागैकं द्विगुणं शुद्धतालकं. त्रिगुणं गालि
 तं चूर्णं कुमारनसमर्दनं. मुखामधोरसे चूर्णमृत्तिकागोलकीकृतं. शु
 क्रांगजपुष्पदद्याच्चतुर्धामं समुद्धरेत्. द्विगुं जत्राकीरोपेत्तरसः स्याज्वरके
 सरी. दुग्धोदनं पथामेकं पावदेव दिनत्रयं. शुद्धतुल्यभा १ शुद्धहरिता
 लभाणः ३ गलितचूर्णभा ३ एतुकपलकुमारिकारसलेमर्दएगु गोली

रामः
 ११

वाहीवेरमोशालालगु. कपडामाहीलार्वेभुकोरु. तवउपलाकीअ
मिगजपुरदिणीशीतलभयाचौथाप्रहरउतारगुतवमईगुसिद्धो. र
ति १ किंवा. २ मात्राघांडसंगघाणीदूदभातप्रथदिगुबुकीलीवस्रवज्जणी
मात्राति ३ सर्वज्वरजान्त्रातुर्थकज्वरजा. संदेहनासि. इतिज्वरकेसरी
सः अन्यत्रपाशे १ समुद्रफेन १ हींग १ गंधक १६ एकत्रकरीदिन १ मई
दनकरगुसिद्धोतवज्वरहर. रति ३ आशकारससंगदिगुदिन ३ सर्वज्व
रहर. इतिधूतकेतूरसः पूरकंहिंगुरुचकंसतचंसासृतंभवेत्. भरिवा

तुर्द्भभागेन समस्तस्याथ मर्दयेत्. अथ मणिकुमारस्याद्रसो मात्रा स्य रक्ति
का. तां वृलीदल सयुक्तौ हंति रोगान् मूत्रं वात रोगादिकं श्वासं काशं पां
दुकफौ त्वरां. अग्निमाद्यं सन्निपातं पथ्ये शालोद नं लघुः. तलयोगप्रयो
गे पिरसता पप्रशांतये. गुग्गुल १ हींग १ शौत्रालोत्तरा १ वक्त्रो १ विष १ सम
भाग अर्द्धभाग सर्वहालण मर्दन करणु पात संग तुलसीदल संग दीरणु. वा
युरोग रुघ. श्वास. कास. पांडु. कफ. अग्निमाद्यं सन्निपात हरः. रसदिनात्
पहोत शीतलपाणी दीरणु. शतिलघुकुमारो रसः. सुतोगंधः श्लोषणः रंकरणः.

रामः
१२

स्यदितनुल्पाशार्कसामस्यपिनेः भूयोभूयोभातयेतत्रिरात्रंतल्पोदेयः भूग
वेरवीजा. सिंदेतापैवारिणतक्रमकैहताकाख्यपथ्यमेवंभवंतु. अङ्गेवो
ग्रहंतिस्सामंभवात्पित्तधिकेसूद्रिवादिप्रयोगः पारो १ गंधक १ आगो १
मर्च १ घां ५ ४ मत्स्यकिन्निति. ८ दिनकेमर्दनकर्णवदोश्चासज्वरहरः
जीर्णज्वरांतहो. शाजीकोजोफूलगलावादरगुदोद्योजा. पित्तकोताप
भयाशिरपाणिशिवरगु. इतिउदकमंजरीरसः अथविषमज्वरउपाय. रोहि
णीधान्यकोशीरभुंभीमुखाकघायकः ज्वरसर्वविनश्यंतिवक्रिदीप्तोपि
जायते. कडुकी. धरणीजा. उशीर. मोथो. भुरो. समभागकेकाथपिणुसर्व

ज्वरहरभुक्तपूजः शिवाधान्यकमुखाभिर्गुडुचिमुसपयैः काथोमधुघुन
 पीतोसर्वज्वरविनाशनः हस्तो धरणीजा मोक्षो धेतकैसदायोकाथमहसं
 गपिरुसर्वज्वरहरः कसमध्याज्यसंयुक्ताकालादुग्धस्पपावनः शाम्पानि
 श्वासहृद्रोगप्रलापोविषमज्वरः नखेनोत्पाटितादेविमूलिकाकर्णविंधन
 त् ज्वरंवातुर्धिकहरंरविवारेनसंशयः नखलेसहदेवीजडोउपाडिऐत्वार
 वारकानवादणु दोद्योजा निर्गुह्यासहदेवाद्याः करौवद्वंशिफाद्वयं प्रा
 तरादित्यतारेणसर्वज्वरविनाशनः शिवालीजडोसहदेवीकोजडोईजड

रामः
 १३

कंठवादण सर्वज्वरजान. विवस्त्रेणोद्धतादेवीमूलिकाकर्णबंधनात्. इंश
हीमूलिकासर्वेवातुर्धज्वरनाशिनी. नम्रहोस्मिहदेवीकोजडोशिरवावादण.
रक्तरोजा. अणामार्गजिराकधालोहितैः सप्ततंतुभिः वधावारेवेसूत्रं
ज्वरहंतितृतीयकं. वीलास्कोजडोशोलाणीसंगपुंतुवावादण. ज्वरजा ऐ
त्वारवाश्राजीकोजडोशातसूतकैरातोधागोकानवादण. तेजरोजा. कर्णे
वधा. रवौन्वेतातुरंगारिषुमूलिका. सर्वज्वरहरिश्चैवसंदारस्पृशमूलिका. शी
ताकन्यूरकोजडोरविवाकानवादण. विषमज्वरजा. करेवधारयेन्नित्यं

ज्वरं हंती प्रमूलिका. सर्वज्वरहरा नीली मूलं रात्रिज्वरं तर्क. रघुको जडो रविवा
रहा तवा दणु. नित्यज्वरजा. भौरं डो को जडो कण वा दनु. रात्रिज्वरजा. अणामा
ग को जडो गला वा दणु. रात्रिज्वरजा. काकमावी शिखा कर्ण विधौ रात्रिज्वरापह
काक जंघा को जडो कर्ण वा धनु. रात्रिज्वरहर. एक नवीर को जडो गला वा दणु रा
त्रिज्वरहर. विष्णुक्रांता को जडो गला वा दणु. ज्वरं हंति. श्मशान सह देवी को जडो
हात वा दणु. सर्वज्वरहरन्. श्मशान इवा को जडो शिखा वा दणु. दिन रात्रिज्वर
हर. मंत्रभेषजघोर्यत्र साफल्यं यत्र जायते. तत्र नरुत्रजा पीडा कारयेत्तत्र शां

रामः
१४

निकं. संत्रयंत्रजवनिगर्जनतवग्रहभक्तिकर्णितवशुषहो. स्केदुवंद्रान
लवार्द्रिकुंभकलैकभागेः क्रमशो विभिन्नसूताभ्रगंधोखणलोहशोखधन्यो
पलाशमविषसुदृष्टं. प्रसूतिवातानलदंतिवद्रमांशुनाघोरसुसंनिपात
न. पुरासृताद्रिफलाघतोयंगुदांकुरांत्यलमतोनिहंति. निजानुपानै
र्निजपथ्यमुक्तः सर्वातिसारग्रहणीगदंश्चप्रतापलंकेश्चरनामधेयं त
तः प्रमुक्तो गिरिराजपुत्रा. पारोभाग १ अभ्रक १ गंधक १ मर्ब १ शार १ शं
ख ८ तराउपलाकोभस्म १६ विष १८ एकत्रकरीवेरमर्दनकरणु. आश

कारसमे. सिद्धो. आदाकारससंग. किंवा तुलसीकारससंग. रति १ मात्र
 दिष्टी. त्रिदोषसन्निपातहर. प्रसूतिवायुहर. गुग्गुल. गुर्जाकोरसविफला
 नकासंगदिजीघादुनाटकजान. जारफल अतीससंग. संग्रहीणी अती
 सारहर. इति प्रतापलंके श्वरसः कटफलं वसिता विल्वमो वक्रागपयो
 न्वितं. अने ननाभिसंलेपात्सर्वती सारनाशनः अजगराकाफलकीला
 ला. शोतोवेल. त्रिमलकोलीशो. वक्राकोदुदः एतुकनकोलेपकर्तु. स
 वती सारहर. रसेंद्रगंधोसहरं करोनसमं विषं योज्यमिदं त्रिभाग. मरीच

मात्राष्टगुणविधेयंकपर्दिशंखाचपिनेत्रभागंजंवीरजीरेणरुसुपुष्टः
सिद्धोभवेदग्निकुमारनामाविस्तृविकापांडुसमीरणत्वे देयोद्विगुंजप्रति
मोरसेंद्रः पारो १ गंधक १ श्वागो ३ विस ३ मर्च ८ कौडी १ शंख १ जंवीरका
रसलेभाविनकरुं दिन १ मर्दणुतवसिद्धहो. विस्तृविकाहर-अजीर्ण. पां
डु. वायु. सर्वरोगहरः अग्निकुमारोरसः जीरोधणिया. हरडो. शुठो. मर्च.
पिपला. मरु. रत्नअनूपाननसंगभस्मपारोधाणु. उघालोहरः किंवा. ने
केसरश्चासकीगुदीलोगअलेवी. पिपला. कपित्थरुतिकनकोचूरुगदि

ए. त्रिशेषशर्दिहः कर्षसागंधककर्षएवविमर्दवलेअभमेवतावत्
 दद्यात्तथातापमघोरजश्च. गद्येतवाज्येनविमृश्यकिंविद्. शरावद्युक्तस्य
 मृदोमृदांतः समुद्रतंसर्वमसिप्रयत्नात्. पांशुप्रवूर्णेनविधाद्यपानेन
 देवपात्रंसुमृदाप्रलिंपेत्. मंदमंदवक्त्रिनाज्यालयेतिघावत्तृष्णमानां
 मस्त्रागशीतंग्राह्यंदेयंरिक्तकेयंप्रयत्नाद्यावन्मात्रानाधिकंमानवेद्यः कृ
 त्वावक्त्रिदीपनंहतिरोमानांङ्गुल्मोन्मदकुशशिशोफान्. हंतिशास्त्रंसा
 तिसांज्यंस्त्रिप्रोक्तान्. वेग्रहणान्माघाश्च. अयं हि पांचमृतनामधेयः

रामः
 १६

रसेंद्रयोगहारी. वाताश्वकुष्ठरूपं च हन्ता तस्य योगयुक्तः सकलान्ति
कारात्. रतिपंचामृतसरः शुद्धं रसं गंधकहिं गुलं च समानभागं विभ
जः प्रमुखात्. वज्रागयुक्तं कनकस्य बीजं तथैव दद्यादहि फेन शुद्धः
सर्वमेकीकृतं दद्याद्वा गोवृक्षं तं स्पृश. अग्निसिं सनाभायं सुसिद्धः स्याद्
सेतम. भक्षयेत् शक्तिकाभात्रं बीरजात्रिफलैः सह. वृक्षप्रकारमतीसारं दुर्निवा
रं विनाशयेत्. मरीचघृतं संयुक्तं प्रवाहि. कापि नाशयेत्. पारो १ गंधक १
गुग्गुल १ धतुराकाबीज ६ अफोम ६ पिपला ६ द्विगमरीचसंगक्षये प्र

बाहिकाहरः विष १ इतकोचूर्णकार्णु सिद्धो रति १ मात्राजिराजार्फल
 संगघाणु मर्चश्चतीसारहरः रति अग्निसिरसराजः द्वितीयः एकैकं रस
 गंधवदरद्वेकभागिकः अहिफेनस्पवत्वारो तथा धतूराजस्य च अमृत
 स्पेकभागं च सर्वसंमर्धमिकतः अग्निसिरसनामाख्यो जीरजात्रिफलैर्धृतः भ
 दये इति मात्रां सवती सारनाशनं मरीचघृतसंघुक्तौ नाशयेत् प्रवाहिकां
 पारो १ गंधक १ गुल १ अफीम १ धतूराबीज ४ विष १ सर्वसंमर्धसिद्धो
 रति द्वितीय अग्निसिरसः मुसमोचरसलोध्रधातकी पुष्पविल्वगिरिकोरजः

रामः

५

समेः वृणीतः सगुडतक्रसे वितेति मगाजलरसो विद्वधते. मोथो. शिमल
कोलिशो लोदकी कालधौला का फूलवेलकी गुदीकोईकी कालबीजसम
भागवूर्णकर्ण. गुडछासी संगदिरपु. दितको वेगवाहनी सारहर. एतिगंगाध
वूर्ण. सुवर्णबीजं मरिचं मरालपादं कण्ठकं विषव. गंधजयाद्रिदिव
से विमर्द्य गुंजप्रमाणं वटिकां विदधात्. एकाति सारग्रहणी ज्वराग्निमाद्यं नि
हन्त्या त्कनं कं प्रमेयं. दधोदन्तं पथ्याममुष्वारिसंजयेति तिरलावकानां.
न धनू रबीज मर्व हंगुल. पिपला. श्यागो. विष. गंधक. एतिकसवेवरावरी के

पित्रीगोलीवादिणीमहश्चतीसजार्फिलसंगरति१ किंवा २ मात्रादीणीज्वरश्चती
सारहरः भूककसंग्रहणीहरः दधिभाततित्तिरसवटेलरसशीतलपाणिपथ्य
दीपुः शतिकनकप्रभावगुटिकाः शालालीशुक्कनिर्यासोद्यवानीधातकीशि
वाः शुंठीपीतानितकेणहंत्यतीसारमुल्लरं शौवर्दलावद्याहिंगुहेमज्योति
विषासमं वातानीसारहृत्पुक्तं सकंदुत्रयमंसमाः कृष्णवेवतिलोद्भूतं शक
वूर्णमिध्रीतं आज्येनपयसापीतंसघोरक्तं निहंतितरः अभयातिविषा
हिंगुवसासिंधुसुवर्दलं वूर्णमुल्लाभसापीतेमामश्लेष्मातिसारजित

रामः
१८

यवानीधातकीपुष्पभाईकंशात्मलीरसः मधितेनसमायुक्तं सर्वान्ति सा
रनाशनः शनिवातपित्तश्लेष्मातिसारैः शूलं वसनागं वमरीवं रं कण्ठक
ण्णः मध्वेत्समभागेनरसोस्वादं नभैरवः एकगुजं द्विगुजं वावलं लात्वा
प्रयोजयेत् मधुनालेहयेत् पश्चात्कुट्टजस्यफलं त्वयं वूर्णितं कर्षमात्रं
तुन्निदोषोत्थातिसारजित् दधानं दापयेत् पथ्यागवाज्यं तं क्रमेव च
जीर्णेन समायुक्तं कंजीशाकं च दापयेत् पिपाशाघाजलं शतितं विज
यावहितानि शिः शूल सर्व भागो विष पिपला एतिकाश्चैषां समभा

गेनसिद्धयेति १ किंवा २ मरुअतीसकोइडकावीजसंगदीए. किंवा जा
इफलअतीससंगदीए. त्रिदोषअतीसारहर. गोघृत. दधि. छासभातपथ्य
शीतलपाणिरात्रिविजयादिणी. इतिअतीसारेअनंदभैरवरसः अंतर्द
होमलः पीतोनीलोवापितृषासविः भ्रमोन्मादसविज्ञेयः पितातीसा
ल्लरुणाः नागरातिविषामुष्माभूनिंवामृतवत्सकैः सर्वज्वरहरकाथ
सर्वातीसारनाशनः शुभे. अतीस. मोथो. कणातीतो गुर्जेकोइडयस
मभागकेचोगुरोपाणिहालए. पवारपल २ रसनिबोडिकाथपिणु

रामः
१८

ज्वरान्तीसारहरः संग्रहणीहरः इति सहेपेरावातपित्तश्लेष्मान्तीसारसं
हणीप्रतीकारः विल्वान्नंदपथ १ सिद्धं सितामोचरसान्वितं तक्रशवू
र्णसंयुक्तं रक्तातीसारनाशनं वेलकीगुदीवकराकोइरमिश्रीशिम
लकीलिशोइंद्रयवसमभागवूर्णकरणु रक्तातिसारहरः तक्रेणजः पि
वानित्यं वूर्णमाशीवयं यदि पित्तसौवर्चलं पेतग्रहणी तस्य नशपति म
शीव द्विती शौचलो एकमिलास्वूर्णकरीकाससंगमाणुशता २ किंवा
शता ३ दिणुछासभातपथादिणु संग्रहणीहरः इति मरीच्य दिवूर्ण

रामठादिविषापथ्यावत्तेन्द्रवचूर्णकं. वारिपीतंनिहंत्येद्यग्रहणीवातसं
 भवान्. हिंसा. अतीस. हरजो. वचो. कोरु. वरावरीकेचूर्णकर्तु. मशा १०
 पाणीरालीपिण्ड. वातग्रहणीहर. शालपर्णीवचाभुंठीविल्वधानासुन
 र्णकं. पीतमुह्योमसहितंघृत्तणीवातसंभवं. शालपर्णीविचोभुंठीवेल
 कीगुक्षिधणियांससमभागकरीचूर्णकर्तुतजापाणीसंगदीनु. वातग्रह
 णीहर. कटुकीरुजवापाठाकुजत्वकससांजनं धानैक्यातिविषामुसास
 मर्धमेकतःसमः पित्तोस्पग्रहणीहंतिमधुनासहभक्षितं. कटुकीको

राम.
 २०

रडकावीजपाडीको रडकावको डरसांजन. धौलाकाफल अतीस भुटोमो
मोथो एसमभागवूर्णकर्णु मशा १० मरुसंगधारु. विरुंभ. असुवि. रक्त
पडनुहो. दाह. गुदापीडा आमरक्त एतिक अवगुणनको पित्तसंग्रहणी
हर. नीलपीतोद्युभंगिमलपीजगुदेहदि. दाहेरुयिस्त्रुषा विरुं पित्त
संग्रहणीद्रव. पित्तसंग्रहणीहर. कफसंग्रहणीलहरा. दुर्गंधः शीतलः
पांडुपिक्किलामदवेदना. मलस्यादितिविहेद्योश्नेष्मातीसारलहरा.
पथ्याभुंठिकरणवक्त्रिचूर्णमिषांसमासतः कफपित्तदुलहंतिग्रहणी

तीव्रवेदनं. हरडो. शुष्क पिपला त्रितो समभागकैवूर्यकर्पुमहसंग
 पाणुकफसंग्रहणीहर. शाल्मलीशुक्कनिजसिंहिंगुपैथ्यात्रयंसमं. त
 कपीतंनिहतोषग्रहणीश्लेष्मणीहर. त्रीमलकोलित्रो. हिंग. हरडो.
 तीनेश्रोषधसमभागवूर्यकर्पु कासिसंगपिरण. मशा १० श्लेष्मसं
 ग्रहणीहर. भ्रमसृषासु विरुद्धिमुखं वविरसंभवेत्. कुंदनंवेदिसामा
 न्येग्रहणीवेदसंभवेत्. मुमुक्षुर्मुहविरंतिग्रस्ततीवमुक्षुर्मुक्षु. ग्रहणी
 वेतिवक्तव्यावातपित्तद्विदोषजा. दिन २ शुक्कहो. दिन २ वक्षतेवेगक्ष

रामः
 २१

नरीशहो. असवीहो. कृदिहो. मुखविरसोहो. शोसंग्रहणी दुर्दिघनकी
होव. हस्तयोः पादयोः कं पातालुशोषशिरोव्याधा. श्वासमूर्च्छागुदेकु
हो जठरे वातिवेदना. मलः श्वाभंसफेनं वजायते च पुनः पुनः वातो
त्यग्रहणी विक्रमिदमूर्च्छाविक्रमः एतिका वातग्रहणी का विक्रमन
हातपातु कं पन. मुखभुक. शिरपीडाहो. उवशाशीहो. मूर्च्छाहो. चोषीहो.
गुदाद्वारपीडाहो. पेटदुष. विष्टाकाली फेनलागी आर. गुदाद्वारपटपट
हो. एसा विक्रवातग्रहणी का फन. श्वासोस विर्जलं वक्त्रे रोमां वीथगु

देव्यः श्लेष्मं वग्रहणी विक्लमि श्वेत्स त्रिदोषतः उवशात्री हो. अरुची
 हो. मुखपरापा हो. कणवकुलन. गुदाद्वारा दृष्टो. एसा विक्ल श्लेष्म संग्र
 हणी काकुन. मिश्रिते विक्ल कुन मिश्रिते दोष समजरा. मेघनादस्य
 भूलानि मधुना सितया सह. हरंति श्रोणि तं श्रावं तं दुलोदन पानतः
 भैसा को दुदधिवत्तु काजरा को वृणसंग घाणु. संग्रहणी हर. भागो भुज
 रसस्य को वत्सना गां राकदधं. रसतुल्यं शिवा वृणं गंधकं अघरांतथा.
 विशीर्णा शिष्यत्वेन भावयेत्सप्तवारं. तां वृली पत्रतोयेन तथा धत्तु

रामः
 २२

रकोइवे. पिष्ट्वाचरणमिताकाराद्याभुक्ताद्यगोलिका उष्मापोद्युतरा
जशेषस्वदीर्घमग्निनिर्निशिनी. नानाकारमहाज्वरान्निशमनी निःश्री
षश्रूलापहा. पांडुव्याधिमहोदराग्निशमनी श्रूलोतकः पायनी. श्री
यध्वापवनात्तिनाशानकरी श्लेष्मावयधंसनी. पारो १ विष १ हरीतकी १
गंधक १ भुरोमर्च १ पिपला १ चेली पारो गंधक मर्दणु पे सवे दूर्ण मर्द
ना पानका रस मेधतू रवीजकारस मे सप्तवारभजो गुपे मर्दणु. चणा
व्रमाणगोलीछायाभुक्ता करणी तातो पाणी अनूपानकर्णु मंदग्नि. ना

नाप्रकारको ज्वर. शूल. पांडुरोग. उदरवायु. सायाकी शूल. पाचनकर. शो
 धजा. वायुकारोग एतुकरोग नहरः. इति राजत्रोषस्वरी. द्विभागं त्रिक
 शेभ्यैव भागं शुद्धविषस्य तु. त्रिभागं दसस्यैकभागां टंकणकस्य तु. शु
 शुद्धो १ मर्त १ पिपला ३ विष १ हिंगु ३ भ्वागो १ इति कसवमर्दिवैरफि
 री ४ वैरजा मिरका रसले मर्दणु वैर ४ आदाकारसले मर्दणु. वैर ४ वि
 ताकारसले मर्दणु. वैर ४ पिपल मूडकारसले मर्दणु. मृतसंजीवनो
 नाम सन्निपातगजां कुश. इति मृतसंजीवनो रसः. ज्वरमुक्तशरीरस्य

रामः
 २३

शिरोयस्यनमुदतिः अविमुक्तमविज्ञेयः पुनरेवज्वरभवेत्. इति ज्वर
प्रतीकारः. तंडुलांभोद्युतापीतावलयाकदलीफलं. सण्डिघोषितं
घोतोरक्तश्रावमतिदुतं. वीलाणीसंगवलुको वूर्णकेलादीणुस्त्रीका
प्रदरहरः रक्तहरः दुग्धपीतं वलामूलं मेघनादजराद्यवा. तंडुलांभो
मधुमिश्रापीत्वा प्रदरनाशिनी. वल्बकाजराको वूर्ण. वीलाकाजरा
को वूर्ण. इदमहसंगदीणु. स्त्रीका प्रदरहरः जंबूद्वयमूलत्वक् वूर्ण
धान्याकसंयुतः लुप्तकोद्रेणवाभुक्तो प्रदरान्मुच्यते क्वचं. जमराका

जडावकलनकोचूर्णधिरिधामहसंगदिरागु. पेदरहरः पिष्टं च रक्तशाली
नांदुग्धे सिद्धं सुशीतलं. हंति मध्वान्ति तं पीतं प्रदरं दुर्द्धरं स्त्रियः रक्तशाली
कावावलकोपी ठोदूदमेपवा रशीतभयामहसंगदिरागु. प्रदरहरः इति स्त्री
प्रदरप्रतीकारः. नागकेसरपुष्पाणां चूर्णे गोसर्पिषा सह. पिवेत्स्त्रीश्च भ
ने पुत्रा मृतौ दुग्धान्तभोजनात्. नैके सरका फूलकोचूर्ण १०० गोघृत
समभागदिरागु ऋतुदानदीरागु दूदभातपथ्यदिरागु. पुत्रहो. वीजनिमा
तुलंगस्य दुग्धाकिन्नातिसर्पिषा. सगर्भा मासुकुर्वेति पानादंध्यामपि स्त्रियः

रामः
२४

विजोराकावीजद्वैपदागोघृतसंगघ्राण वध्यास्त्रीपुत्रहो. गर्भेस्त्रीरां
प्रसूतव्यंसारिवाशर्करामधुः तंडुलोदकसंयुक्तं वंदनं लोध्रमुत्पलं. ग
र्भरिगार्क्तकुटत. तवकोशपाशेज्येष्ठीमह पांडसंगदीण. किंवा. श्रीखंड
लोध्रकमल. वीलाणीसंगपिण. रक्तनीकुटगर्भरिजापुत्रभलोहो. श्री
सधउपाडनाकामंत्रः ॐ नमो नारायणाय स्वाहा. सर्वश्रीषधस्तुतुस्तु
कौडपाडना. निर्गुंद्येद्रवसंपिष्टं त्रिभूलमधुसुतं. भुक्तं गर्भपितृत्वा
भुरंगवैश्यादियोषितां. श्यालीकोरसविताकोजगेपिबिमहसंग

षाण्णगर्भनिरुवंध्याहो. धत्तुमूलिकापुष्पेगृहीत्वाकरिंसंस्थिता. विश्व
वावेश्ययोगिभिर्हरत्येव न संशयः. पुष्पानरुद्रमेधत्तुराकोजो कंठवाहण.
वंध्याहो. शीमलकाफूलश्रीलाकापत्रनकोरसः स्रुतुसमप्रदीपु. ना
रीवंध्याहो. तंडुलीयकमूलानि पिष्ट्वा तंडुलवारिणा. ऋतुं तरे अहं पीत्वा
नारीवंध्या प्रजायते. बोलार्कोजो वावलपिश्रियाको बोलारणी संग
पिणु. दिन ३ नारीवंध्याहो. शाल्मलीकुसुमे पिष्ट्वा म्रवहृथपत्त्रवे ऋ
तुकाले अहं पीत्वा वंध्या नारी प्रजायते. शिमलकाफूल. आमकापा

रामः
२५

तकोरसके. ऋतुसमयपितृदिन ३ तारीबंधाहो. इति नारीबंधाकरणं
समभागसितायुक्तं शालितंडुलचूर्णकं. उद्वरीशिफाकाथः पीतो गर्भं
सुरक्षति. शालिकावावलकोचूर्णं सांडवरावरीकुमराकाजगकोकाथसं
गदीत्यु. गर्भरक्षाहो. पतंतं संभवेत्तं कुलालकरमृत्तिका. मधुंकागीप
यः पीता किंवा श्वेतादिकर्णिका. कुमालकाहातकोमाटीमहवकराका
हृदसंगपितृ. किंवा श्वेता अपराजितामहसंगपीलीगर्भनकुटे. गर्भिणी
गर्भनोरक्तसंभयंति पतंतं. परावतं मलः पीतं अहंतंडुलवारिणाः ग

भिस्त्रिरक्तपडतकपोतरकोविष्टाबोलाणीसंगदिएदिन ३ रक्तीनीपडप
डतुरैजा. इतिगभरिहा. हिंगुसैंधवसंसुक्तंनष्टकांजिकथानतः स्त्रीप्रसूतो
करोवद्रेष्टुलेवामातुलुंगके. हिंगमशा ३मर्व ३ शिनोलूण. ३कांजीसं
नातोकेपीए. किंवा-विजोरकोजडोकंरावादए. सुषप्रसूतिहो. प्रागपा
मार्गमूलाभ्यांयोनिमध्येविलेपयेत्. प्रसूतिजायतेशीघ्रंसुखदः प्रसवस्त्रि
यः पैलीराजीकोजडोपिशालेपकर्ण. तत्करोप्रसवहो. देवदालीयवू
रंतुकर्षेकंतोयपेचितं. पतङ्गभापिवेनारीगभोपितानितत्करात्.

रामः
२६

तिनातुमऽकोवृर्णकाव१ पाणिकासंगदिरुहणमात्रप्रसूतिहो. सु
प्रसूतिकरीवद्राकदलीमूलिकाकरीकेलाकोजोकेरावाधनुसुखप्र
सूतिहो. पुटंरुधाहिनिर्मेकमखीमधुसमन्विता. पूरिताकीतधामूढग
भीगभविमुंवति. सर्पकंबुकमोराशहाजलारमिरोकेमहद्विग्रसंश्रोषा
लगाहमूढगभानाशितत्करोषुबीजा. जर्जरीकृतनेलार्विषभिूमूलि
काश्चपि धृतायोनिमुखेसमाविशल्याकुरुतेरुणात्. इतिविशल्याक
रां. सूतिकोपद्रवोजातिकिरातारिष्टवन्दनैः सप्तपर्णीववामुष्टानिक्त

कान्वितपाचितं. मैलेहंतिज्वरंलेपात्सूतिकानांनसंशयः. सुतकेली
 ज्वरोपश्वभधाकरणतितोनीमश्रीखंड. इंडववो. मोद्यो कडुकी. एतुकमि
 ठानेलमैपवारितेलबुपडनु. ज्वरकुट. संदेहंनसि. त्रिशिषकापात. पिप
 लकापात. गंधक. इंडकापात. एतुकलेसुतकेलिस्तानकरणज्वरकुट
 विशालाज्यघयोपिष्वालेपेतोयोनिभूलहत्. इंडायणी. घृतदूदसंग
 पिशीलेपकरण. योनिभूलहत्. शर्कराकुटमृद्धीकालोध्रभुंठीकरणम
 धु. त्रिघ्नगुसारिकारकचंदनंसमभागतः. एतिसांद्रपिवेत्सपिश्रीतले

रामः
 २१

मधुनिक्षिपेत्. श्वासंकासंतथाशूलं हृदयं मूत्ररुद्धकं. कामलं पांडुरोगं
वविष्टं भृंहंति भोजनात्. बालेभ्योऽपि प्रदातव्यं प्रतावलविवर्द्धनं. घातकू
ठ. दास लोद शुठे पिपलामह मालकाकुली कोरपाडो रक्तवंदन समभा
ग घीयमेपवोरु. शीतलभयामह हालणु सिद्धो. उपशान्ति. कांशो. शूल.
हृदयरोग. मूत्ररुद्ध. पांडु. कामला. विष्टं भर. घोघृतल उरणु घाणु. बाल
कलंगे लायणु. वलबुद्धिहो. घोनिशूलं समंग कृत्य मागसि मुद्रवात्. सा
इसमुत्पलेयेन घोनि मध्येन संशयः साजिकारसलेशाजिजोघात्रिलेप

करण्योनिभै. योनिशूलहरः ऐरंडतैलसंयुक्तं मुशिशूलं प्रलेपयेत्. नवप्र
सूतिनारीणं योनिशूलं प्रशाम्यति. मुडिलज्जो. इंडका तैलसंगद्यसिलेप
करण्य. नवप्रसूतिज्वरहरः. जशो अग्निशीतहरः. तशो ज्वरहरः. योनिशूल
हरं पीतं सर्पिकायां सवीजक. आरुमांसेन वा वक्त्रं तैल्योनिविलेपनात्.
कणशकाबीज. गोघृत. एकत्र पक्वौणु. शोधी उदीणु. योनिशूलहरः. मुश
कोमाशुतिलतैमैपक्वौणुलेपकरण्य. शूलहरः. रतियोनिशूले. शालितंडु
लपिष्टेन दुग्धपीतेन योषितां. भूरि दुग्धपिबेत् सप्त दिन कीरान्न भोजनात्.

रामः
२८

शालिकावावलकोपिठोद्दसंगपिरुदिन १ किंवादिन १४ इदवकुतहो
सनपीडासमंघानिविशालाभूललेपनः कुमारीकुंदलेपोवासहरिद्रो
निवेगतः स्त्रीकासनपीडाहोत इद्रायणीकाजगनकोलेपकर्ण पी
डाहरः भूमिकुष्माण्डसुलारिनां दुग्धपीतेरसो स्त्रियः पयोधरः पयोभूमि
मुं वत्सुद्धेयथोद्यनः भूमिकुमिलाकोरसगार्कोद्दरकवकरीपिरु
बुधानद्दहो यशोमेघपाणिदिनतरोहो इति दुग्धवर्द्धनं पुराहिक्कति
निगुंडीवतो कुष्टमुपात्यकं कनकाजामयोभूयोवालग्रहविनाशनः

गुग्गुलु-अपापकीकाबुली-शिवाली-वचो-कुंठ-शिवनिर्माल्य-धनु
 रो-गोघृत-इतरोधूपदीप-वालग्रहनाशनं-शंखोत्पलवचाकुसुम
 लोहविदारणं-सर्वोपश्रवतोवालं कालादपि सुररुति-अर्कदुग्धनिशा
 मंडी गोघृतेन विलेपनं-सर्वोपश्रवदोषेभ्यो वालं रुतिसततं-श्वेत
 निगुंठिकाघृते मूलंगल विलं वितं-दंतोक्रमव्यथाहंति पापं ध्यातो य
 हो भयरः एकावा दुग्धेनी श्वेता शंख पुष्पीज ये हृता-कंठी दंतोक्रमो हृत
 वेदना हरणोक्रम-इति क्रमेण वालकं दंतो-धातकी कुसुमान्या कलोर्ध्व

रामः
 २८

प्रवृत्तलकेः लेहकोद्रेणवालानां ज्वरातीसारवांतिहृत्-धौलाकाप्र
ल-क्लृष्ट-धणिया-लोघ-कोरडाकाबीज-एतुकमहसंगवाटणी-वाल
ककोज्वर-अतीसार-उषालोजा-हरीतकीवक्त्राकुशंकणमाहिकसं
युतं-सनेनवालकं पीत्वा मुच्यते तालुसंकटात्-वक्त्राकुशविडंगानां
कोष्णकाथावलेहनात्-दडुविवर्धिकाकंदूकिमिभिर्मुच्यते शिशुः
वक्त्रो-क्लृष्ट-विडंग-घोकाशतातोवाटगुदादविवर्धिकाघाजिजुकाजा
न-वालवैद्यप्रवक्ष्यामिममासाशवरोदितं-पूर्वोद्दिष्टोभागंमंत्रं

सद्गुरुलक्षणं. प्रथमेदिवसेमासेवर्षेगृह्णातिवालकं. योगिनीमातृ
 दानामसर्वज्वरभयापहं. कुर्दिमूर्च्छाज्वरकंघोशोकोशनखरोभृशं. अ
 निच्छासनपानेनस्रग्वाग्रस्रगलक्षणं. द्वितीयादिवसेमासेवर्षेगृह्णा
 तिवालकं. सनदारीहिणीनामप्रथमंजाग्रतेज्वरः संकोचोचतपादा
 नामहिरीगोतिकुर्दने. समयत्वंमहत्वंतप्तद्रुप्तस्येतिलक्षणं. तृतीये
 दिवसेमासेवर्षेगृह्णातिवालकं. घृतनायोगिनीनामगात्रभंगोज्वरो
 सविः प्रलापकंधराशोकः कुर्दित्वादिलक्षणं. अपराक्षेत्रोहिण्यं

रामः
 ३०

पंचरात्रवल्लिहिपेत्. वनुर्ये० वर्षे० भीषणास्यामहारीद्रियोगिनीमुख
मंडलं. तथागृहीतमात्रेस्यप्रथमंजायतेज्वरः श्वासकासोरुविर्गात्रभ
गोदुर्वलवेगितं. दक्षिणादिशामाश्रित्यपंचरात्रवल्लिहिपेत्. पंचमे०
वर्षे० विडालीनामतदुद्धेवक्षुःभूलज्वरोरुवि. गात्रमोटरमित्यादिदक्षि
णेनवल्लिहिपेत्. सप्तमे० वर्षे० योगिनीशानीनामश्वासकासोरुवि
ज्वरः हृत्प्रादादिसंकोचवक्षुपीडेनिलक्षणं. पंचरात्रौवल्लितस्यैवा
रुणोदिशानिहिपेत्. सप्तमे० वर्षे० शुक्लाख्यारोदनंशो कंज्वरं कं

शोदनं

पादिलक्षणं पश्चिमे पंचरात्रं स्वादिलिंदत्वा शिशुः सुरवी अष्टमे वर्षे
 तथा गृहीतमात्रस्य प्रथमं जायते ज्वरः शिरपीडा किरीगश्च वक्षुषे क्वा
 तिलक्षणं दक्षिणं दिशमाश्रित्य वलिंदेव्ये प्रदापयेत् नवमे वर्षे
 उत्तरं दिशि माश्रित्य सप्तरात्रं वलिंदिपेत् द्वादशमे वर्षे शीदन्तं कंपनं क
 र्तिज्वरो दुर्बलता किरुक् पर्वदिशं समाश्रित्य पंचरात्रं वलिंदिपेत्
 एकादशे वर्षे गात्रकंपोज्वरं तीव्रं स्रुहीतस्य लक्षणं द्वादशे वर्षे
 पतलाद्योगिनीनाम शीदन्तं वेदना ज्वरः निद्राहीरा ज्वरः पीतवक्षुसंहा

रामः
 ३१

श्रिता

रन्ध्रनगाः उत्तरादिशमाश्रित्य सप्तरात्रं वलिं क्षिपेत्. कामसंख्येदि. वर्षे.
भद्रकालीज्वरोनिशं वामहस्तस्य कंपनं. वेदनासुखिनिश्वासः कायः पीतो
विवेक्षितं. पूर्वादिशंसमाश्रित्य वलिं देवो प्रदापयेत्. पुरंदरदि. वर्षे. ता
रादियोगिनीनामज्वरः शोकोसुखिभ्रमः वक्रुपीडं गितं तस्याः पश्चिमेव
लिमाहरेत्. त्रिपं वदि. वर्षे. कुमारनयनोद्वेगोज्वरः शोकादिवेक्षितं.
बालंसर्वमुखीनामकासश्वासोसुखिज्वरः तक्रुसंचिह्नमित्यादिदक्षिणे
शावलिं क्षिपेत्. विकारदि. वर्षे. नैऋत्यादिशमाश्रित्य सप्तरात्रं वलिं

क्षिपेत्. वलेद्यथापद्येताश्चात्सकेतोमंत्रयंत्रवित्. नदीतीरद्वयोक्तमृ
दादेवीस्वतृपकं. कृत्वा पूजात्रकर्त्तव्या पुष्पधूपादिभिस्तथा. वट्कालडुका
पूपाश्चभुक्तंगुडोदधि. चतुर्वर्णपिताकाश्चप्रदीपास्त्यचंदनं. प्रजपेत्स
र्वदानां दीअपराक्लेतथावलिं. सर्ववनामभेदेन वलिदानविधीयते.
ॐ नमो भगवति श्रीमुकी देवी वा ल कं मुं च व लिंगं गृहाण स्वाहा. इति वलि
निवेदनमंत्रः. इति वा ल ग्रही. करणे घणे सिताक्षौद्रसूक्ष्माससैंध
वैः सूत्रग्रहे प्रयोक्तव्यं शिशूनां लेहमुत्रमं. पिपला. मर्च. चांड. महु. छो

रामः
३२

दीलावीमिनो मेपिनिवालकवद्याउणु. मूत्रवद्वजा. लाजाकुसुमरा
मांसीगोमलंतगरोघृतं. मधूरोगोमहिषादिधूपोगोघृतेज्वरापह. लघा. कं
द. मुकुलो. माशि. गोमल. मोरपंसा. शम्पो. गोघृत. इतुककोधूपकरण.
पशुज्वरहर. लोध्रकंनिंवपत्राणिगुगुलंसर्षपाघृतं. वस्त्रेवध्वाववादि
गुवध्नीयातवाजिनांगले. लोध्र. नीम. गुगुल. गोघृत. वस्त्रबादिघोज
कागलावाधरण. अश्वरक्षाहो. मासाईहंति तोवित्रंवकमर्दकमूलिका.
मुखस्थवाशिस्थापिविवादेजयकारिणी. गोतिक्षाशिविमूलावामु

वेगिरसि संस्थिता. कृतते सर्ववादेषु जयं पुष्पो समुद्रता. शरपुंघात
यमो लोभुखे वा संस्थिते नृणां. सप्तद्विवाण संघातमाघातं सन्मुखे
रो. विष्णुक्रांता जयनीली भुजस्था गिरसि स्थिता. वीरा दिव्यक्रिभूपा
नशस्त्रजं वभयं सदा. एकैकधारया तो वगृहीता पुष्पभास्करे. शिखिपा
रावतधांशुखं जरीरपुरीषजा. भिन्नं निगुरिका स्यात्तानि गडं दृढमद्भुतं
गृहं तस्थितवक्रां कामूलिकायाः प्रभावतः पलायंते गृहं तत्ता विष्णो
धाश्च पिभोगिनः कपिषू राजगवूरुं प्रक्षिप्तं भवतोदरे. तदा घ्राय

रामः
३३

द्रुतं सर्वपलायंते पिको तु कातः धूपः सर्वरसोपेतः प्रसंगो ह मध्यातः
सर्वखुमत्कुणा सुकान्ता रायतो वगंधतः धूपः भद्रातकफलं मुखा
कपिककफलं गुडः तालसिद्धार्थरतेषां यूर्गधूपप्रभावतः मत्कुणा मे
राका सर्वा मुखका विषकीरकाः पलायंते गृहं तत्कायथा शुद्धेषु कातः
धूपः मधुना पद्मबीजाति पिष्ट्वा ताभिश्चलेपयेत् यावन्निष्ठत्पसौ लेप
तावद्बीजं न संवति कपिलाद्यतवो दीपो सुरते पि स मिश्रितः संभ
यति पुरुषं बीजं निराये कलहे स्त्रियां तां बूले न समाधुक्ता तुलसी

मूलिकारतौ. वीर्यसंभकरीपुंसांशिखायानामिलेयतः. इतिवीर्यसंभे.
 महाश्रोणितभूतानांविस्फोटनानांवरानिहत्. चक्रांकावारिणापी
 नानिहन्तिवविषद्वयं. भ्रुवोर्मध्योगलेहसेसनेगंडेवमसके. हृदिपृष्ठे
 ने वताल्लूनांमर्मस्थानादिलक्षयेत्. एषुस्थाषुयेदृश्वानतेजीवंतिमा
 नवा. इति~~लू~~तायाधिक्रिया. गुग्गुलुत्रिफलाद्योषे. सभाश्रोणितयो
 जिता. नागिदुष्टव्रणंभूलंहन्तिभिन्नंभगंदरं. त्रिफलाद्याः कषायेनभृंग
 राजरसेनवा. प्रक्षालनंततः कुयद्रिगंदरप्रशानये. इतिभगंदरे. भस्त्रा

रामः
 ३४

जातिगुण

न कामया जातिगुणें नष्ट न मो दकाः सप्त रात्राणि नितो सप्त ह्री हानवति द
रुणं भल्यो हरदो जीरो गूड सप्त भाग के तो लिहिन १ घाति फियो जा य
स्त्रा विधान भुशार्य दार घत्ते द्वा रुणि इरे मूलं विनिहि द्यत सप्त ह्री हो वि
नश्चति जै फियो हो ते को तोली वे रं द्राणी को जगे इरल फाल नु फियो जा
करंज सप्पि घा सिंधु सो मराजी शिवा निशा विडंग गो जलं ले पो हंति कुं
सुदरुणं करंज घीउ त्रिनो लूण राह हरदो हल दो विडंग गोंत संग
लेप ककर्ण कुशजा एक भागे तिले मिश्रा सो मराजी दिभागिका भक्ति

तां हंति द्वर्षाणि पांसां दंडुन संश्रयः तिलगा १ राई ३ एकमिला हपा माकु
 स्रदुहर कतक म्यक्रमदंश्च द्वा विमोगो जले नच सप्ताह ले पिता दृष्ट
 कर्षु दंडु विनश्रपति वनाऽ धतुरोगो मूत्रदिन १ लेप कर्णु दाहजा हरि
 शताल गो मूत्रदूवसिंधव लेपतः चिरकाल भवा दंडु घव रं च विनश्रपति
 हलदो हरिताल दुवो शिनी गो मूत्रसंग लेप कर्णु दिन १४ दाहजा जि
 जा इति पांसां दंडु रोगे कृष्णां डव लिंका हारो गो मूत्रे रास मन्वितः रंभा
 पांसां भूतिर्वसिंते ला सिध्या नारी नी कुमिला काल ता कोषा रोगो मूत्रसं

रामः
 ३५

महसंगदीर्घः पांडुरोगका मलाहरः वृष्टपत्राणि निपीय रसः समधुशार्करः
पीतो येन समंजातिरक्तपित्तं सुदारुणं वा त्रिदंकापातको रसमहसंग
पीतुः रक्तपित्तश्चेत्तपित्तपांडुपित्तजान् मरीचगुडमिश्रेण दधिपानेन श
म्यति पीनसोति रुधालनात्किप्रमोजनतो यथा शय्यातलो जलं शीतं नि
शकाले पयःपिवेत् तस्य पीनसजंडुः स्वशमं याति दिनत्रये इति पीनसे
बुक्कलीठकरा सिंधुः फलिहृत्फलं हरेत् स्वरमेदशिवा वूरं पीत्वा वाङ्म
संयुतं बुक्क-पिपला-शिनी-वयश एकत्र करिपीतु किंवा श्रौंलाकावू

गडिदसंगपीणु. स्वरभलोहो. इतिस्वरमेदे. अश्वगंधानिल. माध. वलु. गु
 जौ. एकत्रकरीषाणा. मन्त्रहतीकोजसोवलहो. इतिपीनलकरणे. शीख
 पूर्णसलवणं हिंगुवोषसमन्वितं. उल्लोद्वेनतत्पीतं हंतिभूलं विदोष
 जं. नीलायवूर्णमुक्तेत्रविफलावूर्णमुत्तमं. भूलहिकादिनोयस्करुवि
 लिनश्चउर्वलः. भुक्तंनजीर्यतेयस्य तत्कुलं प्राणनाशनं. प्रयोज्यम
 भुसर्पिभ्यां सर्वभूलनिवारणं. मारिचो ग्राहकगवयशश्चौला. घिय. म
 हसंगकारो सर्वभूलहरः. सुरो शौं वलो हिंगजलारकेभस्मघियसंगसाणु.

रामः
 ३१

हृदयपीठीकीभूलहरः रतिभूले. अथामार्गस्ववीजानिमधुसारोपरा
जिता. निशाकडुत्रयंजातिविस्तृतीलोचनंजनात्. शाशीकाबीज. म
धु. सार. विष्णुकांता. हलदो. भुदो. मय. पिपला. आषाञ्जनकरा. वि
स्तृतीकाहर. धात्रीफलरसवूर्ण. निशायामधुनासशिलाजित. किंवा.
विफला. एतुकमहसंगघाणा. प्रमेहहरः. मुरासुवर्दलाभिदाकिंवा
मधुपयोत्वित. विभूतिनिलनालानापीतासावाधिनाशिनी. मु
कुलो. शीवशो. महसंग. किंवा. तिलकाठीठानकोभस्महृदसंग.

मूत्रगोधरः ककरीकोजडोद्दसंगपीरु. मूत्रशार्कराहर. जारिकोजडो
ज्येष्ठमासउपाडनुवूर्णद्दपवारिषारु. बालककोमूत्रशार्करामूत्ररोग
जा. रतिश्रमरीप्रकारः शाजीकोरस. किंवा. विजौराकापातपिशिघाउ
वादरु. कुकुरकोविशजा. गव्यकीरंगुडाज्येनउन्मत्तरससंयुतं. कुकुर
स्पृष्टिघंहतिविषमंलेपनाधिरात. गोदुग्ध. गुड. घीउ. धनुराकोरसलेप
कर्ण. रुडवाकुकुरकोविषरु. चितो. घीउ. महलेद्याउलेपकर्ण. सर्ववि
षरु. ॐ नमोविष्णवेनृसिंहायवामनायवतुषष्टिरूपायकृत्नायवा

रामः
३८

वासुदेवाय नमो नमः इति विशामंत्रः दावलेमंतर्णु लिंगरोगाग्रामं याति
पद्मादादिमपह्नवेः भ्रष्टवूर्णकृते लेपान्नरो रोगात्प्रगाम्यति. दादिमो
कापातमुहिलेपकर्णु. लिंगरोगहरः इति लिंगरोगे. ऐरंडतैलसंयुक्तं
विशालामूलवूर्णकं. कुरंडगोमयः पीतं हंति दुग्धदिनत्रयं. इंडका
तैलसंगं द्राघणीकाजडानकोवूर्णकरीगास्काइदसंगपीणु. कुरंडरो
गहरः त्रिफलाकोवूर्णगोमूत्रसंगप्रातः कालपिणु. कफवातहोर्भयो
श्चंडशोथहरः वज्रमूलभया. वाईतपहोतदास्सो कानमाघीवरीकेरुणु.

दाहणीतपहोत. वारितपको कानमाथीवरीछेदण. इति कुंरंडरोगे. भुर
ण. मुशाली. कोइकावीज. कांससंग एकमीलारपीण. दुनाइकहरः अ
ल्मकांजीकसंपिष्टं वीजं च कटुतुं विका. सगुडं हंतिलेपेन दुर्गमाममयुतं
ध्रुवं. तितातु मगकावीज. गुड. बुकिला कांजिसंगलेपकरु. दुनाइक
जान. मुशालीकोवृण. गोमूत्रकांसिसंगपीण. मास१ किंवा. तितातु
मगकावीजआदोगुडकांजीलेपिशिलेपकरु. मुशालीवृणमेकवागो
मूत्रेणमन्त्रितं. पश्चात्कृपितेन्मासमात्रं दुर्गमनाशने. अर्जितान.

रामः
३८

नवहारा न्विता भुंही चूर्णली ठं घृता न्वितं उल्लोदकेन वा घीतं भुंही चूर्ण
कुधाकरं धान्यजीरकसंसिद्धं घृतमग्निविवर्द्धनं सेदनं दोषशमनं
पातपित्तविनाशनं पिपला शिनी हरणं दितो रत्नसौ चूर्णतिष्ठोदक
गालिपिणु कुधाकर पावनहो साजमोदसहिता हरीतकी भृगवे
हितावपि पली मध्यातकमनलो ह्नवारिणा चूर्णपातमुदराग्नि
न रतिश्चग्निदीपनं मातुलुंगरसो लाजा सैधवं घृतपाचितं हि
क्कं गीतिहरं पातपावनं दीपनं हितं विजोशकोरस लघा शिनी घीउसं

गधवाहीराणु. वाडलीउघालोहरः दीपनपावनहो. दुर्वाकोरस. वीलाराणी
संगपीराणु. किंवा. ज्वाणुषाणु. वायुकुदीहरः पिपलकोवकलजलारणा
णीलेनिमावेरगोषाणीपिराणु. कुर्दिहरः मोरपांघजलार्मशीपेरलेपक
राणु. कुर्दिहरः श्रीखंडवंदन. पद्माक. रक्तवंदन. उशीर. वरावरीकोशिरले
शिरलेपकराणु. तृषाहर. लाजा. नीम. कमल. कूट. वडकाजडा. जोशीमह.
एतुककीगुटिकाकेमुखधारणकराणु. तृषाहर. रतिनृषाघा. पिपला. पि
पलमोड. भलाकोवृणमिहसंगपीराणु. उरुसंभर. मरु. शशुं. धूराभादी
एतुककोलेपकराणु. उरुसंभर. गहिराकाबीज. शोफ. छोरीरलांची. मिश्री

रामः
४०

वृण्णिकरीवेरभुजाकारससंगघाणु. भुजाको सागपथ्यकर्णु. सधिरवमन
हर. शीफालीपत्रजंकायः प्रातः पीतश्चरंधिणी भृंगालवद्वनभायायभुक्ता
तेन निहंतिजा. शिकालीपत्रकोकायपिणु. किंवा. शालिपर्णीकोकाय
पिणु. इतिरंघरावाते. सेंधवंमदनोशोरसर्पिमधुसुतंगुडः गोरिकंस्फ
दितोपादोलिष्टोस्पातं कजोपमो. त्रिनो. मेराफल. कुशीर. भैंशाको
नोरागमरुगुडइतरोपांनलेपकर्णु इतिपादस्फोरे. मदनाद्विजलपीतः मो
रिणामोत्थमूलहनूनीलीमूलंपयः पीतंदीर्घरीगविनाशनं. यवानोस

पिषाहिगुसेधवंभक्तितंद्रुतं. वालाजीर्णनिहंत्येवकुपुत्रंचकुलंघथा. ज्वा
रा. घीउ. शिनो. हिंगु. घोदूर्णघाणु. वालककोश्रजीर्णहरः. कुपुत्रकुलव
तश्चजीर्णजा. श्पूराकोइदपचाईपिपलाकादूर्णसंगघाणु. जलोदरहरः.
विष्णुकांतोइवंमूलंतक्रपीतंनिहंतितत. नागकेसरमूलंवाभधुसर्पिस
मन्वितं. विष्णुकांताकोजशेकाससंगघाणु. जलोदरहरः. नैकेसरको
जडीमहघीउसंगघाणु. जलोदरहरः. शितो. पिपला. शुरो. वदो. शिनो. आ
रो. वेल. हरश. कुशेपकाइवेरघाणु. पित्त. काशो. अतीसार. हृदयरोग. वा

रामः

४१

का.

पुको गुल्म. फिषो. जीर्णज्वर. उवशात्रि. हनुकरो गहर. इति जलोदरे. कुष्मांडस्य
रसः पीतः सितमासूत्रहृत् जित. कुमिलाकोरसघांडहालीपिरु. सूत्रहृत्
जा. राजीकाजगनकोरसकासहालीपिरु. सूत्रहृत्. अम्भरीमधुसंयुक्तो
पवहारो विनाशयेत्. जवहारचूर्णमहसंगघाया. सूत्रहृत् विजोकाजग
कोचूर्णशोलापाणिसंगपीरु. अम्भरीर. इति सूत्रहृत्. वातारिपत्रचूर्णेन
निघृष्टावर्मकीलका रक्तलिप्तायतेतेवयथाभूररत्नगणे. इडकापातलेव
र्मकीलघ्राण. पेरक्तलाहण. सूत्रहृत् शोधध. दावकाजग. धरणीया. शोण

ओं लाक्षवसहतकोसवाकाजडाकोरसवौलाणीयेकत्रकरीछाणिवेरघातः का
 लसायंकालं पिवेत्. मूत्रवाधाहरेत्. वर्मकीलकुहत् यशोसंग्रामविषे मू
 रघत्. इति वर्मकीले. तिलतैलमवाद्यधारतलेपननिश्चितं. वक्षिद
 ध्वरणारोहजातदुःखं प्रशाम्यति. जौतिलउजाशपिशिलेपकणु. अग्निद
 धनिकोहो. इति अग्निदग्धे. दलं सर्वतुहंदकाः संबंधं पिंडबंधनात्. पिर
 कावरासंरोहः सप्ताहेन सुखं भवेत्. पाकपूर्तिं विनारोहत्तयत्पेव न संशयः
 काकजंघाप्रलेयाद्याशास्त्रघातं दिनत्रयात्. काकजंघाकोजडोदांसिला

रामः
 ४२

पणुद्याउपुरीजा. शास्त्रघातनिकोहे. शाजिकापाणिनेधोयणु. शास्त्रघाते
रसोद्वंगलइत्तंनिवारयेत्. शाजिकापातकोरसनिवोडिद्याउमैहालणु. र
क्तनिकुर. लांगलीइत्तकंदेनमुखेघातस्यलेपिते. विरसंतस्थितंशाल्यं
निःसरत्तेवतन्मुखात्. मेघभृगस्यमूलंवाभूत्समुत्तराणिभवं. जलपिक्वा
पिलेपेत्ततश्चशाल्यंसमुद्धरेत्. इतिशास्त्रघातशाल्योद्धारः. तसलंवित्तवैर
स्यगलपात्रापाशकृतामखी. शीतेनवारिणापीताहंत्यघस्मारमुल्यसां
गलापाशोलायाकोज्योडोजलारवेरभस्मपाणिन्यालिदिणु. ॐकोजा. अ

म्वस्यदिनिर्घासोनिर्जलपद्मालितं नन्स्यान्मानवोवस्यमपस्मा
 रेणमुच्यते घोडाकीलीदतीनवस्त्रनिचोडिनाशदीर्णा अपस्मारजा
 हरिशहिंनिर्गुठीपत्रमूलरसस्यव नस्यात्पानादपस्मारान्मानवोमु
 च्यतेध्रुवं निर्गुठीपत्रनिर्घासोरासुठेनसमन्वितं नस्यात्पानाद
 पस्मारनिवारयतिदेहिनुः इत्यपस्मारे गुंजामूलंफलंवाद्यभद्रातं
 दहतीफलं मधुलेपात्समंघातिइंद्रलुप्तंनसंशयः दहतीफलसंघु
 त्तगुंजामूलंफलं तथा तद्वेपानैरापतिक्षिप्तंइंद्रलुप्तंनसंशयः इंद्र

रामः
 ४३

लुप्तो धैरो कश्चु. जारफल. कंदकारी को जडो. गुंजा पलकी मूल. घेले
पले इद्र लुप्त नश. इति इद्र लुप्ते. माघा मूलस्य पिष्टेन भृंग राजस्य नश
त. अर्द्धशीर्षस्थिता पीडा व्रीडिते वायसर्पति. शंखदूरं पुरे दग्धं घृष्टं वा
सीसक संयुतं. एतद्वे पात्क वा कृत्वा जायंते भूरोपमाः. मासका जडा
कां जि संगपि शिले पकर्णु. शिरकी व्यथा जा. कांजिले पित्रि भृंग राज
जका जडा कारसकी नासदीरणी आह शिशु जा. आरनालेन संपृष्ट
पिपली मरिचं शिला. एतद्वे पेन नशंति शिरभूलान्यनेकशः भव.

पिपला. मनः शिला. कांजीसंगपिश्रीवेरलेपकर्ण. शिरकीव्यथाजा.
 आरनालेनगुं जायादालिपिष्टप्रलेपतः शिरभूलसमं। जांतिशुंठीन
 स्पेनवाध्रवं. रतिकुला. मासकांजीमैपिश्रीलेपकर्ण. किंवा. शुंठाकी
 नासदीणी. शिरभूलहर. वारिपिष्टाकराशुंठीशाम्ललीमूलिकात्र
 यं. तन्नासेभाललेपेनशिरःपीडाः प्रशाम्यति. इतिरसोगे. गोमूत्रजार
 कापातनकोरसकानहलण. किंवा. वकराकोमूत्र. शिनो. कानहल
 ण. कर्णभूलजा. तीव्रभूलाकुलेकर्णेसरादृष्टेदवाहिनी. वल्कुमूत्रं

रामः
 ४४

पिवेत्करणसिंधवेनसमन्वितं कानवडीपीडहोतपीपश्चावतवक्त्राको
मूत्रशिनो कानहालणु कर्णभूले हिंशुतुमुरुभुंभीभिसेलसाध्यातु
शर्षपं कर्णभूलंहरंख्यातंप्ररुणहितमुच्यते हिंग तिमुर भुदो श
रुपूकोतेल पचार्कनहालणु इतिकर्णभूले जप्तेनासणमंत्रेण
वारिणालोवनद्वये कालितेशाम्यतिदिप्रमसिपीजसुदुःसहा ॐ
असुणायकुंफ्रस्वाहा सूतकंगंधकोपेतंवांगेशिरसमूर्छितं अंजनं
हृदिदेनृणानेत्रामयविनाशनं पारो गंधक बलमोशिको रसमदि

नेत्रं जनकरणं नेत्ररोगहरं कृष्णमूत्रेण संभिन्नदेवदासुरजोभृशं
परमलं नयदं जायते मनपिब्रं वकराकोमूत्रमेघारको वंदनघ
सिआंषाकापद्यालानलेपकरुं पीवडजान भुक्तपाणितलेष्टेय
रुषोयद्विद्यते अचिरेणैव तद्वारितिराणिव्यपोहति त्रिमिसंध
जा शिलाजंस्त्रीपयोदृष्टं विभीतफलमज्जया प्रदापयति नेत्रास्युः
पुष्पक्षिप्रप्रशाम्पति कानको गूमहसंग आषाहालणु रात्र्यंधजा
कटुतुंबीकोमशोमहसंगं जनकरुं रात्र्यंधजा आषापाकनत

रामः
४५

महशि नो लूण. अपा माग को ज डो ता म्र पात्र मे घं सि अं जन कर्ण. ने व भ
ला ऊन. रति ने व रोगे. ऐं ड मूलिका पीता मधुना हंति कामलं. दोण पुष्प
र सो पेता लोचना लोचनां जनात्. ऐं ड मूल मह संग घाणु. कामला ह
रत्. धन फुकार स संग गोरी चना को अं जन कर्ण. कामला रोग जा. दो
ण पुष्पी र सं व रु प्र रिते कामला हरेत्. हिंगु वल्लो वै न्य सः कामलो मूल
ने रुमः धन फुको र स आषादीणु. किं वा. हीग. आषादी रणि. कामला ह
र. का क मां वी घृत किन्ता मे हिता दिन स कं. कामलां हति पंचागं दे

दाह्यारसेचकः कटुसुवी निशाजीर्णपिष्टाशीतेनवारिणा. नस्पतो
 हंति नाशायारक्तहृत्तनिसंशयः नितोतुभो. शुष्कोहलदो. शीलापाणि
 संगपिशीनासदीर्णो. रक्तचक्रिामलाजान. इतिनासिकारोगे. गुडो
 लवणसिद्धार्थहरिशामाशीवंकणा. वूर्णमुष्मावुनातके कृतंतदोगना
 शान्ते. गुड. शिनो. शत्रुपू. हलदो. मर्च. पिपला. सप्तोदकसंगमुखराषण्य
 मुखामयजा. वक्षिताहवितेवक्त्रेजानीपत्रेविनशति. मुखसुकके
 सरोद्धूतेदशनास्पुहृत्ताभ्रं. भृगवेरदलोपेतंकेसरदंतवक्षितं. दं

रामः
 ४६

तजं तुं निहंत्वा भुक्तेति दशाना दृष्टात्. आदाकारसंसर्गने केरदा
तले च वौण. दांतकी जाजान दांतशराङ्गत्. ज्याणु च वौण. दांतपीडाजा.
रुमराकाजडा. दोलाणी पिश्रीपीणु. मुखकोरुक्त औनुर. मैतकं पानको
वेतं कडुतेलेन पाचितं. अष्टे विरिका हंतिले पनो वेग तो खिलं. मेरा.
मौड. कडुतेल पचाई अष्टले पकारणु अष्टकाङ्गत्. जंघानालीक्षु हीसू
ल मेके कंदंतवर्चितं. विधृतं हंति दंता नां कीटकं वेदना सह. काकजंघा
कोजडा भौराडा काजडा कादवादणु. दांत च वौण. दांतकी काथाजा. इशायणी.

कावीजमकोधूप किंवा कंठकारी कावीजनको धूपदीपु. दंत रोग हर. वला
ज्यमदन्तं जाती फलं मरिचका न्यितं. गुरिका से स्थिता हंति प्रतिगंधं सु
दारुणं इति मुखरोगो महिषीक्षोरसं पृष्ठं रजनी रक्तवदन्तं. कृतलेपे नि
हंत्वा शुष्पा मिकां गंड्यो स्थिता. इति वदन्त शुष्पा मिकायां. चक्रमर्दशिला
इव सिंधवं च हरति की. एतत्समाश्रयं चूर्णं तक्रकांजिकमर्दितं. विसर्प
हंति वेगेन रक्तमंडलकं तथा. कंडूदुश्च वेगेन घ्रांवा निवारणं. वनाड
मनः शिलाः दुबो. शिना. हरणे. समभाग. काजी. किंवा. कासी संगपि सिले

रामः
४९

पकार्णुः स्तिरदुदादघाजीवशरजान्. इतिरदुकंडू. आधुमांसेनतापकान्ते
लंघोनिप्रलेपनात्. मुशाकोमाभुतेलपवार्लेपकार्णुः स्त्रीकानिकलीयो
नितिकिरा. किंवा. जोषारधियसंगतातापाशिसंगधारु. इति यो निष्कले. पु
ष्पेपराजितामूलमुत्वातंसर्पिषाद्युतं. पीतंवाकधरावद्रंगंडमालावशाभ्य
ति. पुष्पाकनरुत्रमेअपराजिताकोजोपिशिधियसंघीरु. किंवा. गलाद
रु. गंडमालाजा. इतिगंडमालाया. अजांभकडुतैलंयतक्रसैंधवसंघुतं.
रतन्नस्यानिहंतेवगलगंडसमशयं. वकराकोधुत्राशंपूकोतेल. छास.

शिनी एकत्र पिसी नासदीणी गलगंडजा हरीतकी भृंग वेरं देवदास पुन
 नवा मुहूर्तावु नापीत मेतत्सद्यश्च पथुना शानः हरिओ आदो दार पुनर्न
 वा समभाग वृणपिं १ भरी ताता पाणी संगपी एषु शोथजा देवदुमं भृंग
 वेरं वषा भूवत्तया सह एतत्कीरसमं सपिंश्रेष्ठश्च पथुना शानं दार आ
 दो पुनर्नवा वचा कोरस घीउ सेर १ इदं सेर १ दुगाणी २ भरी वृण हाल
 एषु पचाई वृण ५ नु शो घीउ शोथजा गोमूत्र शूठा को वृण संग पि एषु शोथ
 जा गोमूत्र भेगा का दूद मिश्री पि एषु शोथजा हरिडा वयडा ओंला यो

रामः
 ४८

चूरागोडुग्धमिश्रिपिण्ड उदरशोथजा. पै० १ गुड. पै० २ आदोषारणुदिन ३०
शोथजा. पाउ नवरी को शोथ पुरुष को. मुखवरी स्त्री को असाध्य. लिंगस्थ
न. भगस्थान भया असाध्य हो. भाग्यलेख. पुनर्नवाजडा पात सर्वकुटी
गौतमै पचाई ले प्रकर्ण शोथजा. रजिशोथ. शिला गोमूत्र संयुक्त विडंग कडु
नैलनः सूकानशोति निशोषात्सलहो जिवितावधि. मन्तः शिला. गोमू
त्र. विडंग. शोथ को तेल. एकत्र करी शिरहालण. जुवां. लिषा परकृत. क
भैनीकृत. पुष्पाकृत रुचमेका फल को वानु. गलावादन. किंवा. हातवा

दत्तुं किंवा अन्नमध्यासपु. अन्नधनकी हृदि हो. उत्तराभिखो भूत्वा. ॐ
धीमहि मंत्रो व. ॐ धीपश्चादिरकीलकेन खनेत्. सर्वो धीनां साधारण
यं मंत्रः ॐ नारायणी ऐ स्वाहा. जलं मंजय जं रक्तचंदनं पद्मकेसरं. उश
रेण युतं लेपो मक्षके तृदनिवारणं. हति तृषायां. श्वेतापराजिताभृगीदे
वीरो वयान्वितं. विलुक्तांतायुतापिष्ठाकुमार्या निलकाचिता. नरीना
राप्रियो राजवंशो वाजिना जये. स्वावरं जंगमं वैव विषहंति न संशयः जं
गमदर्शनादेव हंति ते न ते यथापरः श्वेतापराजिताभृशराजिता सह्ये

वीगोरोचनाकपाललेपकर्णु. किंवा. विष्णुक्रांतापतकारोपिभिलेपक
र्णु. नरनाशिराजकोप्रियशत्रुवादजित. गरविषहर. सर्वविषहर. यशो
गरुडसर्पहर. इतिकविषहर. मालकाकुली. गोरोचनातेकेसर. मनःशि
ला. योञ्जनकर्णु. स्वामीवल्लभहो. सिद्धार्थराजनीकुहंमेतमंकुजयं
भसा. मंदारकाश्यामारस्यपुष्पस्वर्णसमन्वितं. पुष्पेभूतदिनेश्यायपीता
शीतेनवारिणा. सदासर्वभयंहंतितिलकोभालसंस्थितः श्रव्वास्थिकी
लकोच्चिन्तायस्यगेहेनिस्सृत्यते. सप्तगुलप्रमाणेनसवशो जायतेनरः

इति वशीकरणां. वालुकातश्चेत सिद्धार्यान्मंत्रितावलविद्यया. कुंभे वि
द्यां समभ्यवर्तितं हि पेक्षेत्रमध्यातः शालभावे च काकीरावराहमृगमूष
कोः शशकासत्रनोजातिवलविद्याप्रभावतः. ॐ नमः सुरेभ्यो वल १ जज.
विर २ मिल २ स्वाहा. ॐ नमः सुराणां नमस्तुभ्यमिमां विद्यां प्रयोजयामि
इमां विद्यां मे सिध्यातु शालभानां. वराहाणां. मूषकानां. ऋषभानां. शश
कानां. अन्येषां प्राणिनां दंष्ट्रावधनं करोमि. आश्वाति कृतद्वयं नून
पापेन लिप्तोसि यदि मंत्रव्यतिक्रमस्वाहा. शर्षपसमेत वालुकासप्तवा

रामः
५०

रंमंजिनादीत्रमधोहिष्वा. सर्वेपिद्रवंताशयतिमूर्खकादिकजंतूनांकुसतेभु
खबंधनं. विद्येयंमंजुनाथस्यमंत्रोवाविनियोजितः ॐ नमोमंजुनाथायत
यथाहर २ शिलि २ मिलि २ सर्वेषांप्राणिनांश्रीखबंधनंकुस २ स्वाहा. पु
कमूर्खककीरपतंगादीनांमंजुलीसप्तदत्वा. विश्वावसुजपेत्. सालका
रोत्तरः कन्यादत्वाभतिमतांवर। सहभर्तृमृतानाशिरविताकाजेवरोः क
राविद्रेधजसंभः पुंसांभवतिनिश्चितं. पुष्पेहृलंबतुर्दण्डपादगधाप्रेतमु
खीवरी. ज्वरस्यास्त्रिवितेनास्त्रितयालिप्तोशमोभवेत्. मध्याह्नेलुं

नेभूमोगर्धर्वेवामपाणिना. तद्देशधूलिसहिष्णागृहोंधकलिकारिणी. गृ
 हांतःस्थितवेक्रांकामूलिकायाः प्रभावतः पलायंतेगृहंत्यक्ताविषाक्ता
 अपिभोगिनः नमःशंभोत्रिनेत्रायसुशायवरदायव. वामायविश्वतृपा
 यस्वप्नाधिपतयेनमः भागवन्देवदेवेशभूलधररुषबाहनः दृष्टानिष्टं
 समावद्वस्वप्नेसुप्तस्यशाश्वतं. एकवक्त्रकुशाक्षीर्णभुद्रप्रयतमानसः
 निशांतेपशन्तिस्वप्नंभुभवायदिवाभुभं. इतिस्वप्नदर्शनि. ॐनगरनाथा
 ययथाहर २ शिलि २ सर्वेषांप्राणिनानां त्रुं वंधनेकुरु २ हूं फट् स्वाहा ॐ

रामः

५१

त्रेतीनगरीभेरेवबोलेसहदेवमरजफुल्लबोलेसाहीहनुमंतआसमेशभ
गुरु०श० फूर० अनुशधानमेंमेहलकोवानुहातबाधरपुत्रीवरपुष्पन
मेहंडकोवानुगलावादागु सर्वकामसिद्धो० कुमार्याःकोलहरुस्परसोमम
वतान्वितः लिप्तगात्रोनरभ्येववक्रिनानैवदृश्यते० गृहीत्वापुष्पनरुवे
कास्रजंघातगतथा० सर्वांगलेपनाकुद्रातप्रदियोभवेन्नरः अथचित्र
कल्पः समूलमवमुत्थाप्यकायाभुक्तंतुकारयेत्० कटुत्रयेणसंयुक्तोद्यु
तेनमधुनासह० पांडुरोगमस्यारंजलोदरभागंदरं० प्रमेहकुष्ठरोगंवहं
पश्मा

तिचित्रं निषेवितं. चित्रकंभक्षये त्वातो विडालपदमात्रया. चारभास
योगतोभासादलीपलितनाशनं. वीरपातशुद्धाचितोउपाडिकायाशु
कोणु. दूरकैमशा १० मात्राकर्षिभुये ३मर्व ३पिपला ३माशा ३परु.
पै १ दूदपै २ घीउ २हालिषाणु. मास ६ आत्मानीडुदवालनी फुलन. पांडु
अपस्मार. जलोदर. भगंदर. प्रमेह. कोड. वरार एतिकरीगजान. इतिचि
त्रकले. मयूलबालिकाग्राह्याशुक्तपदेभुभेदिने. पत्रमूलान्विता
शुष्माकाययाद्युतभाकिता. मयूलपातनशुद्धाकायाशुक्तकेवूरामि

रामः
५२

शा १० घीउमे पवारिघाणुमास १ सर्वरोगहर. छेमासमाघा आयुबुद्धि
लवड. इतिवास्नीकल्पः. हरीतक्यात्रयोभागाः शिवादादशभागिका. घडा
गंवविभीतस्य त्रिफलेयंप्रकीर्तिता. त्रिफलाको बूर्णशातवेर १ घरेका
धारिमे. शातवेर १ भृंगराजकारसमैशात १ वेरवास्नीकारसमैभिजौंरु
णु. गुडघीउसंगघाणु कांशो उवशात्री. अजीर्णवाहली वांतीयेति कह
र. इतिहरीतकीकल्पः. पुनर्णवाशिफा बूर्णप्रत्यहंप्रयसासह. वृद्धोपि यः
पिबेन्नूनं स सुवाजायते नरः. पुनर्णवाको बूर्ण १ मशा १० इदसंगघाणु वृद्ध

तस्य राहो. ते जवं न हो वित्रो गजा. इति पुनरर्वा कल्पः समूल पत्र मुह
 न्य भृंग राजशुभे दिने. शुभं संवृणितं पुष्पे विडाल पदमात्रकं. कांजिके
 न समालोद्य प्रातर्भक्ष्यते न्यहं. मासमेकं प्रयोगेण सर्व रोगे. प्रमुख्य
 ते. भृंग राजसमूल पत्र शुकाश्चूर्ण मशा १० कांजि संग घ्राण. सर्व रोग ह
 र. मास १ घाया ले बुडो ज्वान हो. इति भृंग राज कल्पः पत्रं पुष्पं शिफावी
 जं पुष्प भा नो समारोह. समभाग त्वितं चूर्णं खदिरा त भा गिकं. त्रि
 वाली फूल पात समूल समेत पुष्पा क न रुत्र मे लिणी चूर्ण धैर का पा

रामः
 ५३

शिसंगशातभावनादीणि सुक्षोणीपेभंगराजकारसलेवेर१ चिनाका
रसलेवे०१ माशा १० मात्राद्वसंग-किंवा-मर्वनसंग-किंवा-श्रीलानसं
ग-तशोदकश्चनूपानमास३घाणु-भूलः प्लीहज्वर-धातुगुल्माशिरका
मनु-वायुरोग-जलोदर-दुनादकहर-हरीयोसागसुकिलीवस्त-वृण
वर्जण-शिनोवृणपथकारु-रतिशिवालोकल्पः ॐ निष्ट२ कतिठठ
रतिभक्तमंत्रः उत्तमांठिभादायवृणितां वस्त्रगालिता-गुडेनमधुसपि
भांमदिनंसुभ्रांदिनं-मल्याकोभुटाकोवृणकपशकाणि घिघगुड

महर्हालिदिन १ मर्हणु. पैचुपडाभांडाहलीमास. ३ धानकामध्यमाशष
णु. आत्मशुद्धिकेभलादिनघाणु. माशा १ दिन १ की. दि. १४ सर्वरोगह
रः मास १ किंवा. मास ३ घायाशानाशुबुद्धिवंतहो. शास्त्रवंतहो रतिशुं
ठीकल्पः पाठामूलंकिपेवकैदस्वासेत्यंनिवायेत्. तदेवसर्पिषापी
तंविषं सर्वस्यनाशयेत्. विद्युत्पातंतथाकांडंकस्वद्वंशिरवास्थितं. दि
दिव्यसंभं प्रियत्वंवसर्वेषाकुसतेतथा. सर्वकोप्रियहो. वाकरीकामू
त्रसंगलेपकरीयाविचरिकाशोगजा. वकराधीयसंगकर्णरोगजा. शि

रामः
५४

रसेगजा. नेत्ररोगहरः ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ३ ऊं प्रह्लादाय ॥ इति पा
ठाकल्पः. मूलपत्रसमाप्तकविशालासुतशमुखः. मुक्तकेशो निराहार
भुभेवोरेसमुद्गरेत्. कटुत्रयघृतं चूर्णं अजामूत्रेण भावितं. गुरिकांका
रयेत्तेन ललाटे विंदुवाकते. यत्पश्यति नरो यस्तत् सर्वकटुका भवेत्.
रक्तचंदनसंयुक्तं वशाक्षत्सर्वदेहिनां. रंशयणी कोजो रंघ्रपात. भूकोर
प्रातः काल उत्तरमुखशिखरागोके. भलादिन उपाडनु. भुये सर्वपिपला
वकशकामूतकीभा^वनादीणी. गुरिकांको कपालविंशकर्ण. ज्वादेघशोत्र

वैकडुवोहो. रक्तचंदनसंगविपुंडचंदनलगाउरुसर्ववशाहो. जुवाजि
त. कांजिसंगपिशियतज्वरपरहो. कांजिसंगपिशियतज्वरपरहो. गुटि
कामुखधारीस्त्रीप्रसंगकरतवीर्यसिंहहो. रतिरंद्वासरणीकल्पः हंदाली
कडुखनाइ पत्रमूलफलोपेतं देवदालिंशुभेदिने. उद्धृतां वृष्टिं तां वस्त्र
गालितां लोहपात्रं के काशलेदेहशुद्धिकोभलादिनमहद्घीयसंगघाणी
दिन १ सर्वरोगहर. मास २ घायाभूमिमध्ये निधिलाभहो. देवदालिकोरस
महद्घीयश्रीलाकोरसमिश्र. पीत्वा यत. द्वाग्रंथधारीहो. देवदालीजय

रामः
५५

पातसमेतवस्त्रगालिचूर्ण. तातापाणिसंगमशा १० मा. २ घाणीफिरोभगंदर
वातगुल्मकमलवायुहर. देवदालीरससंयुक्तगरलंश्चेतशर्षपात. पारदेन
धमेछीद्यं तारंस्वर्णप्रजायते. देवदालीकोरस. गरल. शोताशंखू पारोहलीध
वाउरण. तारंस्वर्णप्रजायते. देवदालीकोरस. गंधक. एककौद्रविराकारु. सर्व
धातुमरत्. पारोबंधनहो. लाजागंधर्वकंवारिदेवदालिभवोरसः. मेघतेला
नितोलेपादक्षिसंभयतेध्रुवं. समूलपत्रनिर्यासप्लीहंकुष्ठंभगंदरं. स्वासं
कासंहरेत्प्रातपात्रकस्यापिदीपनं. देवदालीरसेनेत्रंकिपेत्यतिमानववीर्यसंभ

देवदालीरसमुनिमानव

घुमरादनीसंदौंसपिचामलकीफलं. लक्ष्मणाघारसंसर्व ऋतुकालेदिनत्रयं.
 पीतंगर्भकरंशीघ्रबंधानामपियोषितां. देवदालीकोरसमहसंगपिए. वीर्यसं
 भजे. देवदालीफलोपेतंशंभुदेवेनकीर्तिं. इतिदेवदालीकल्पः. सुहृन्नाभ्रकं
 महानीलीगुडूचीसुशालीमधुः. समानामेलनंभिन्नंभक्षयेत्सुदिनेनरः. संव
 त्सरप्रयोगेणवृद्धोपितरुणोभवेत्. सुहृन्नाभ्रकंमहानीलीकुमारीकाकजंछि
 का. मूलानिवृद्धमूलायासमभागानिकारयेत्. मधुनासर्पिषालोघसप्तवार
 विधारयेत्. शरीरकीमुद्गीकरीभलादिनषाणु. दूदभातपथ्यकर्ण. सर्वरोग

रामः
 ५६

निर्मुक्तिहो. शतायुहो. गोरोचनामहानीलीमालकागुनीशंखपुष्पीपुष्पन
मेधंनुराकापाणीलेगुठिकाद्यसिकपालत्रिपुंड्रवंदनलायण. सोसर्वप्रिय
हो. महानीलांसुगोरंभाकपिलाद्यतकज्जलं. निशामासंजनंविभ्रंमोद
येदतिवेगतः महानीलीयनिर्घासोनिर्गुठीरसधिप्रिताः भूतप्रेतपि
शावानांरुंतिदपंहिनश्चतः करेवद्रंमहानीलीमूलंनित्यज्वरापहं. गो.
पुरोमहदोलाणीसंगपिण. पेशहर. मूत्रक्षहर. शनिनीलीकल्पः का
कजंघाशिफाहीरपिष्टमस्रकरोगहृ. तस्याःपत्ररसहीरनेलमुक्तःप्रले

पतः शिरोरोगं हरत्याशु काकजंघा रसशिफा. काकजंघा को जडो दूदसंगपि
 शिशिरहालए. किंवा. पातदूदतेलसंगपि शिलेपकरु. शिरको व्यथाजा.
 केतकीकारससंग कपालको रोगजा. महसंग घायाभूत रोगजान्. बौलारणी
 संग उदरहृमिहर. रतिकाकजंघा कल्पः. एकलवीरकाजडाको वूरणमिश्रा १०
 वकराका दूदसंग घाया बालकालाङ्गन. महसंग उषालोथामीय. देवदा
 लीरससंग अकुशरपराजा. तिलतेलसंग जलोदरजा. सर्ववाधुहर. जडो शिर
 वादी. किंवा. गलावादिघा सर्वज्वरहर. कडुतेलसंग कीधूप. भूतप्रेतना

रामः
 ५७

राहो. शतिरु कलवीरकल्पः. स्वर्णपुष्पीरसांगोरीनाराचीकुक्षकावणी. पत्रेः ख
र्जूरपत्राभैमुद्रालीनामकीर्तिताः. मुशलीकोजडो. कायाभुक्षकेवूर्णमहधि
यसंग. भुभदिणु. वातलीवस्तवर्जणी. इदसंगवाणु. ज्वानहो. दशस्त्रीसं
गभोगकर. घृतमहसंगसर्वकुक्षहर. काशिगोमूत्रसंगभूलडुनारकहर.
शतिमुशलीकल्पः. रविवारपुष्पनमेवाकूवीलीणी. वूर्ण. देहभुद्धि. भुभ
दित. तातापाणीसंगघ्रायामास ३ सर्वरोगजा. मास ६ घातबुडोतसरोहो.
गोमूत्रसंग. सर्वकुक्षहर. गोघृतसंगरुधाहो. ओंलाकारसंसग. शरीरपुष्प

हो. घीउद्दभातपथ्यकर्ण. शनिवाकुचीकल्पः कुमारीपत्रतिर्घासोद्यतेन
मधुना सह. कडुत्रयसमायुक्तोखेदितोमृदुवद्विना. पतकुमारीकोगु
दो. सुदो. मर्च. पिपला. आकाशवेल. महद्युतसंगघाण. अनेकरो
गभान. मार्षा. शतायुहो. गुडसंग. शरीरपुष्ट. शिनाल्फ. दाह. मसर. वा
झोला. तिल. तेलसंग. नेत्ररोग. हिंगसंगकमवायुजान्. कुष्ठव्रणलेपकर्ण.
दिन १ व्रणजा. शनिकुमारीकल्पः बूरांकिष्टमुरातागकेसरणांघ्रतात्वि
त्तं. मधुपीतं करोत्यंगेसौभंशतनंरुणा. देवदालि. शिवोद्भूतंरसोमधुद्यता

रामः
५८

नितं पीतं पथ्यासं संकथं द्रानं तेषु तां हृत् मधुसर्पितिलो निमिश्रि
वां चूर्णं स्पृशे वया वागीशो मासमात्रेण हृदो पित्तस्रोणो भवेत् धातुमधु
सितासर्पिवीजं वस्त्रतरो स्मृतं सतिलं मात्रया युक्तं निशकाले जरांत
कं चूर्णधातुफलोद्भूतं सर्पिषामधुनां भसा लीले निशासुखे वरुना
साश्रवणसो गृहत् सुघ्रातले छितं कुहं चूर्णमध्याज्यसंयुतं कठिणं सौ
रभंतस्य देहस्या विरजीवितं मध्याज्यपलं हवगंधाकं चूर्णं योजिता
शिशिरे भक्षिता मासो हृदो पित्तस्रोणो भवेत् पुंशुकथोरसा प्राणि विभ्य

वृणं शिलाजतिवक्रां कामधुसर्पिश्चभुक्तमृत्पुञ्जरापहं. यज्जराद्याधिवि
धंसभेषजं तस्मात्तं. आद्येवयसिमध्येवाशुद्रकायसमाहरेत्. इतिरसा
यनाध्यायः. त्रालितं डुल गोधूमः यवमाषकरणे द्वे. पोलिकां सर्पिष्ठापं
कापीत्वा इधं सत्राकरं. यः पिवेत्सोति कंदर्पः कामिनीदर्पेन शतः क
लविंकरवात्पथं रतौ नारी रतौ भवेत्. इतिशुक्रवर्द्धनं. श्यामाकचूरामि
सीनां वृणं छागीपयोचितं. विदधानिपयोवासंजिकपूरिसौरभं. प्रियं
गुच्छालिकचूरेमदिनेः समभागतः जलवाप्तोतिदिव्यं जायते राजव.

रामः
५८

वल्गुः केतपत्रकुशकुष्ठेलांदलकल्पविकारितं. रलामलयपत्रैर्वारि
द्यगंधमवेज्जलं. चंदनेलादलोशीरतगरैर्वारितेजले. पीतेसंजायतेदे
हीदिव्यगंधोपिदेहिता. उदवासति. अपक्वमपिब्रूतस्यफलंइव तिवे
गतः लिप्तसैंधवयुक्तंतालपत्रंसुस्मना. सुपक्वबीजपूरस्यकेसंबंइव
तीक्ष्णता. इर्वाजंबुल्लगालिप्तंवरंभाफलमहत्. आदित्यकरसंस्पृश
इसंबुवतिकौतुकं. तस्यसंजायतेपक्वजंबूफलरसोद्यते. आतपेगुडसं
युक्तः पीतः पित्तघ्नशाम्यकृत्. इतिफलंइवः पारावतसमादोषाभक्ष्य

तकोजलान्वितैः एतैः क्षमिहरोदोषोभ्रसहोभरिद्वैः समं कटुतुंवी
जलंमोवापत्रसिद्धार्यवूर्णकं अरुणंधूपितादृष्ट्याः स्निग्धासुः कुसुमा
न्विताः कुशेनतगरोणापिधूपिताः सततंदुलाः विनम्राः फलभागेन
सन्तमंतिमनोहराः मेघमासजलाकीर्णतर्क्केशामुखधूपिताः दाडि
मीफलसंपत्तिः महतीलभतेरसं कीरमीनाषुमांसांनिर्मितिलवूर्णज
जलोद्विता मातुल्लिंगीभवेस्थूलाफलसंपत्तिवंधुरा विडंगलिलसिद्धार्य
माषोमायुगपसेवितः नारंगीशमांसेनधूपितालेपिताफले इतिधू

समः
६०

पितोभूतशरणं तारेणवंगंदरदेनलोहं नागेनहेमं शिलयाचनारं गंधात्रम
नाचैव निहंति शुल्वंतारेणमाक्षीकरसेनहन्पातृ. इतिधातूनांमारणं. ॐ
तमः तस्मै रसें शयजरा मृत्युपहाय च. हरिद्रागजसिंहाय सर्वसिद्धिकरा
य च. अथ सादिहधातूनांमारणं साधनं कथ्यते. सर्वव्यापराजिका हिंगु
सूतोमघोदिनत्रयं. बालयेत्कांजिकद्रावे रसकर्मणि याजयेत्. लोष्ट. रस
हिंग. एतु कलेदिन १ पारोमर्दण. किंवा. निशोष्टकाधूमजोम्लपिष्टोति.
कंबुकः स्यादिवसेनशोणः वरालनालानलकन्यकाभिः सज्जघ्णभि

मृदितकसूतः हलदो. इट. धारो. वूक. दिन १ मर्दणु. किंवा. त्रिफलाकां
 जितितोषत्वारो. भुदो. मर्च. पिपलानुलेप्रह. ४ मर्दणु. सप्तकंदुकहोर्
 भुद्रो. पारोभुद्रो. किंवा. पारद्वगृहकन्यकारसेमर्दितं त्रिफलाग्निना
 कभात. स्वेदये त्रिकदुहिंगुराजिकाद्वारयेवलवरो दिनत्रयं. कांजिके
 नवरदोलिकासूतं भुद्रिमित्यममलेवसूतकं. पारोप. कारोहरग. वैडा
 श्रौला. वितो. एतुकलेमर्दणु सुदो मर्च पिपला. हिंग शर् श्राजीघार. ए
 हालीदोलायंत्रस्वेदकणु. दिन १ पारोभुद्रो. शोधनेगंधकस्यात्रशूय

रामः
 ६१

तेषाणि नाहितं. भांडे दुग्धं विनिक्षिप्य मुखं भांडं च वधयेत्. वस्त्रोपरिवृत्तं
तथं चूर्णयित्वा तु गंधकं. शरावेण घृष्टं तथं मृत्तिकावेष्टनं भतः. भूमौ वि
निक्षिपे भांडं करिष्याग्निं समिधयेत्. शान्ते तोत्रोद्रेत्तुं गंधकं दुग्धमध्यातः
भाण्डद्वहं लिङ्गमाथ वस्त्रं बाधितैव वस्त्रमाथ गंधकरावराण्यु. तैः सुराणि भद्या
लोरावराण्यु. तैः उपराण्यु पलाकी अग्निदीपिणी. शीतलभयाद्दमे कोलीण्यु. शु
द्धगंधकहो. किंवा गोघृतं तपाई गंधकपिशिष्टं तमधा हालण्यु. गंधकविला
योद्दमे हालण्यु शुद्धहो. इति गंधकशुद्धिः. अभ्याहता कज्जलिका नुपाने.

सर्वमिषद्वारसंगंधकाभ्यां परागंधककीवज्जलीकैषाणीसर्वरोगजा जंबी
रनिंवनीरेणमर्दितोहिंगुलंदिनं मरिचीक्षीरेणदरदंसप्तवारं प्रियत्नतः जा
भीरकारसलेनीमकारसले भैसाकादूदलेवकराकादूदले दित १ मर्दणु
रंगुलशुद्धो अथधातूनांशोधनमारणं तैलेतकेशवांशूत्रेकांजिकेसप्त
धातूमातृ काथेकुलत्थजेपम्वाद्रुमकायंघृथाविधिः वेर १ आगाध
द्वारतिलमध्यशूलणु तपावैर १ क्वाशीमैत्रोलौणु वेर १ गौतमे वेर १ कां
जिमे वेर १ गहतकाठद्वारिमे पेभस्मकर्ण नवशांरभा १ दरद १ रु

रामः
६२

रिताल १ गंधक १ पित्रितैवूणमिशारतपाईपवाउणु. वारप शारमरः त
वशारकोवूर्णपत्कारीकारसलेगोलीवादीउपलाकीअग्निदीणी. पांवळे
अग्निदिशिपाणीमैहंसवत्तर तवशारशुद्धो. एप्रकारसपोमर. एप्र
कारतामुमर. एप्रकारअध्रककरण. कालोजालीपश आगाहालिपरि
हाकशि विकारनीजा शोलिणकुशिवूर्णतोदलाकमलमैछाणनु. ना
नीवालुजरो शिमलकावकलअनछलिरसलेगोलीवादीगजपुरकरणी
अग्निदिणी. शाजीवेरशिमलकारसकीभावनादीणी. अग्निदि. फिरी

घंशीगोलीवादि शुकार्वन उपलाकी अग्निदिशि। अन्पद्म दुग्धचयकुमा
 र्यां वृगंगा पत्रं नृमूत्रकं। वरभृंगमजारक्तमैभिरभ्रमर्दितं। शतधा पुरितं
 भस्मजायते पद्मरागवत्। निश्चिद्रकां भवेत्तनुभुद्रदेहेरसायनं। भैरीकाइस्की
 भावनादिशि गोदुग्धकी भा० अजादुग्धकी भावना० गोमूत्रकी० आकाशवेलका
 रसकी० वरपिपलका जगकारसकी० वकराकारसकी० सर्ववीरनकारसकी०
 एक एक वा रात भावनादिशि त्री उपलाकी अग्निदिशि वारंवार तव सिद्ध हो
 निश्चिद्र कहो० अनेक रोग हर० इति अश्वक करणं० सुवर्णमाषी भा० ३ त्रिनील

रामः
 ६३

ए १ मयकाभाहाली विजोराकोरसहाली आगामैराधी औदोंरा. जवलगोरतो
हो तवसुवर्णमाधी शुद्ध रसकर्मणिमोजयेत्. इति सुवर्णमाधी शुद्धि. अलमल
इत्यद्रवेः पिष्टे दरदं माहिसेरात्. उन्नेन सप्तधा मृष्टः श्लक्ष्णी मूतो विशुध्यति.
जामिरकारसले वेर १ मर्दरा. इंगुल वृद्धिः विधाय पिष्टं सूते नरजतसाथमेल
येत्. तालंगधंसमंतस्मान्मर्दये निंबुकद्रवेः द्वित्रिः पुष्टं भवेद्भस्मयोज्यं मेवं रसा
दिषु. राजरीतिः तथा यो घंता घ्नवत्मारयेत्पृथक्. सूपाको वूर्णके पासाकारस
ले एकमिलोत्तवमर. पित्तलकाशो रशी के मर. माघिका घपरा मे शिशो वि

लोणुः ते मे वा शिंगकोरसहालणुः मन्तः शिलागंधकहालिकर्णु शिशोमरगं
 धकशिंगकोरहरिताल एतुकमर्दि पिपलकावकलकोवूर्णपुंतुरावादिकु
 मिश्रकापाणिसंगदोलायंत्रसेदकणुः पैतेलमाजदोलायंत्रकणुः पैपिलको
 वारहालीतैषारमध्यहरितालरावणुः पैहौरहांडीलेछोपीकपडाभादीलार्मुदणु -
 प्रहर ४ अग्निदीपणी हरितालमरः शुद्धहो मन्तः शिलाविजौराकारसलेपिसित
 रभूत्रदिणुवेर १ सेदितकणुः पप्रियाकीशुद्धिहो वांतिधांति विवर्जितहो अ
 धान्यप्रकारः काकु १ तामोमका १ पुरारागहालिमाटिकाभंडाभुरणुः कागमूत्र

रमः
 ६४

भृंगराजकोरसहालणु नवशास्कीभावनादीणी. नवशास्मर. माशिकीष
परीमाथपिपलकीदूर्ण योडाडवाकोरसहालणु लुहाकोरसहालीलुहाका
भांगलेआइलनु. घुरारागमर. अथतैलानि वलाकषायकल्काभ्यां
तैलाक्षीरं चतुर्गुणं. दशापाकं भवेदेतद्वाताशृग्वातपित्तजित्. धन्यं पुंसव
नं वैवताराणं पुंसवर्द्धनं. एतोयोनिविकारघ्नं एतद्वातविकारजित्. बलूको
वृणकोतैर्होर्द्वौगुणुद्दहालणुमंदाग्निघ्नौगु. वायुपित्तत्रिदोषहरबलवृ
द्धिकार. वायुकाशोषश्चनेकहर. वलादितैलं. गोमूत्रं गोमयं क्षीरं दधिसपि

तथैव च वत्तुर्गुणजलेपकं घृतद्विगुणगोमयं. सम्पक्कं तु निःपीड्य रसं ही
रसमं क्षिपेत्. एतदेकीकृतं सर्वपंचवेमृद्वग्निना वायेत्. पंचगव्यघृतं नाम अ
भंगद्वलवर्णकृतं. एकाहिकं द्वाहिकं त्र्याहिकं विषमज्वरं. जीर्णज्वरं हरतो
वति हन्त्यादभ्यनोदितं. एति पंचगव्यघृतं. पल १० दूदगोमूत्र १० दधि १० घी ३
१० गोमय १० एकत्र करीमं दानि पवीणसिद्धो. सोष्णुषाणुषु पडन्तु. शको
कमलवासुजीर्णज्वर एति कहर. अथ द्वितीयपंचगव्यघृतं. गुर्जकोरस प
ल १२ हरिग. १२ वयगकोरस प. १२ श्रीं लाकोरस. १२ वाशिङ्कोरस. १२ द

रामः
६५

घपं प वलुकोरस. १० मंदाग्निपत्रो एगुगुद्व्यादिसर्वज्वरहरं. द्युतं पलं लाक्षा
निंवपत्रं ववा कुष्ठहरी तकी शर्षपासघवासपिधूपनं ज्वरनाशनं. लाघनीम
कापातवचोक्कठहरदो पिपला शरपूजो गोघृतकोधूपदिरु सर्वज्वरहर. हरि
तकी भरुमाणनागरेण गुडेन वसेंधवोपहितो वापि सातयेनाम्लिंक्षिपिनी
हरदो भुरो गुड घांङ किंवा. त्रिनो लूण. हरदो घाणु. मूत्रदास्को गुदाधारकोरो
गजा. वज्रतभूकरो. भोजनादो सदापत्रं जिह्वाकंठविशोधनं. अग्निनादी
पनाहं लवणाश्कभरुणं. भोजनप्रथमश्चादो लूण घाणु. जिह्वागलोनि को

करी

हो. अग्निकरी हो अजीर्णजा. लवणादकं. आलिप्य जठरं घ्रातो हिं गुव्यधरा
सैंधवं. दिवा स्वप्नं प्रकुर्वीत सर्वजीर्णविनाशनं. हिं ग श्रुते सर्व पिपला शिनी
वूरा. नाभिलेपकणु. सर्व अजीर्णहर. दिनरात्रिभिरगु. इति अजीर्ण. आमलं
त्रिवर्कं पथ्या पिपली सैंधवं दधं. वूरिती यंगरो जेयं सर्वज्वरविनाशनं. ओं
ला. वितो. हरतो. पिपला. शिनी. शौं वलो. वूरिकै दिरागु. सर्वज्वरहर. आमला
दि वूरिं द्वे हरि देव वा कुं पिपली विश्वभेषजं. अजाती अजमोदा च ज्येष्ठी
मधुस सैंधवा. एतानि समभागाति श्लक्षा वूरिणि कारयेत्. त वूरिं सपि

वि

रामः
६६

घालोअकर्षकंभक्षयेन्नरः एतत्प्राशानमात्रेणवाक्कुट्टिंसुप्रजायते भक्ष
येत्मातसमेकं तुरहस्पतिसमोभवेत् हलदो वीतरो ववो कूट पिपला
शुयो जीरो अजमोद वितो ज्येष्ठीमह त्रिनो समभागकेमशा १० पार्श्वका
घोषसंगघाणुमास ५ घाघालेस्तरभलोहो रुरुस्पतिवत्तुद्धिहो एतिइरिद्र
दिशूरं कुलत्थकफलं भुंठीकारवीचर्ममांशिका सुखोन्नलेपानंकार्यं
कारामूले सुकुर्मुहु गहत अजगणकाफलकीत्वना तालुजीरो तातोके
लेपकर्ण कारामूलजात लाहाविभ्यनिशा मूर्वमंजिष्ठास्वाजिकाश

येः चक्रणे न च तन्नेरा सिद्धं ते लज्जं तं कृतं लोभं सुकुलो
 जेदीशजीघारः कूठः एतु कन द्विणि क्षाश जलणी. इति लाक्षादिहृत्तेलं
 सर्वज्वरहरः वातिकः सप्तरात्राणि द्वा रात्राणि पैंतिक. श्लेष्मिको द्वा दशा
 हेन ज्वरपाकं प्रयच्छति. नागरं देवकाष्टं वधान्यकं हरती द्दं. दद्यात्पावन
 कं पूर्वज्वरितानां ज्वरापहं. शुद्धे. घार. धणि याजिरो वैगणकाष्टकैपि
 ए. सर्वज्वरे पावनं. आमलक्य भग्या कृष्णा वित्रकं वेत्ययंगणः सर्वज्वर
 कफानं कभेदी दीपन पावनः. ओं लाहरा पिपला वितो. घो घूर्ण पाणु.

रामः
 ६९

सर्वकफज्वरहर दीपनपावन हो. सपिप्पलीयंथिकचव्यचित्रकैः सना
गरेः उपेचभिरोषधेः समे. इति रितंत तत्त्वत्रुपंचकोलं. घनश्वक्नेरपि दीपि
कारं पिपला. पिपलमोऽ. चापडलचितो. शुभे. अग्निदीपनकर. इति पंच
कोलं. गुडूचीनागरं पथ्या देवाकंठककारिका. लवंगकडुकाकाशघ्रलेपोज्व
रनाशनः. गुर्जो. नागरमोघोहरा. घार. कंठकारी. लवंग. कडुका. योगाहो
कैश्चंगलेपकर्ण ज्वरनाशनोलेपः. गोवरिधाकोजोदभ्योरु. विषमज्वरह
रः शोश्निश्वादागु. विषमज्वरहरः शाजीकोजोसातसूतसतोधागोकेकंदा

वादराय. विषमज्वरहर. विरालाकीविष्टाकोधूपदीराय. कफज्वरजा. शीठका
 विष्टाकोधूपदीराय. विषमज्वरजा. डुवाकोजडो. किंवा. बलूकोजडो. किंवा. शा
 जीकोजडो. कुंवरनीउतीऐत्वारुपाडीलोराय. विषमज्वरहर. कुंवरधनफुको
 जडोनीउतीऐत्वारुपाडीतैकापातकोरसमंघाहालराय. बानुधिकजा. एक
 लवीरकोजडो. विडुंतीबीज २ बांदल २ माराबीज १ एपुंतुरावाक्षिशिखावाद
 राय. अमुकाकाअंगपिंडवैद्योआरुतराजाअजैपालतुविशामायेशोकहराय.
 भेदहो. निनीणीकोजडोकानवादराय. रात्रिज्वरजा. जैनिशानीहोतैनिशआरु.

रामः

६८

विष्णुकांतीकोजडो. ठुलोवाल्मुकोजडो. दोलारकोजडो. शिखादण. विघमज्व
जा. काकजंघाकोजडो. कानवादण. रात्रिज्वरजा. आदित्यवारकालावाशिङ्ग
कोवूर्णमिद्विहालीचवाडण. नृसिंहायनमः. रतिमंत्रेणसप्तवारमंत्रिधरण.
तेदितवदीकेकोरूनेकरणीदोद्योओणालेअभोजनकर्णु. दुगाणि १ गज १ अ
चलापधीरासिधरणुदिन ३० लगवाशिअग्निपक्षनिघाणु. दोद्योजा. तंश
लस्यविपाकसुगुरुगात्राणिमात्रतः. आमज्वरस्यलिंगानिनदेयंतत्रभेषजं.
तंवालाग. आलस्यहो. आंगभाशिहो. तृषाहो. एशाचिकुकोआमज्वरहो.

ज्वरवेगो धिका तृष्णा प्रलाप. स्वसन्नं भ्रम. प्रवृत्ति सन्नेह. पच्यमास्पद
लक्षणं. बड़ो ज्वर हो. तृष्णा बढ़त हो. प्रलाप कर. आस आह भ्रम हो. ज्वर मध्य
मान हो. घोहर रोमाक्षर्कि काहिका का संव भूलवान्. विभ्रांत लेखन मूठ
ज्वरितं परिवर्जयेत्. रोमांचनी कुनी कुन्. आघाता कुन्. वादुली हो. कां
शी हो. भूल कुन्. मुख विक्षप हो. जाडो हो. एखा विज्ञ की ज्वरी सुखनी हो. ह
स्यं वतथा पाणिना आघादो वशीत लो. चरे तो नाम वेद्यस्य तस्य मृत्यु
इति. एखा विज्ञ को मृत्यु निकट हो. पूर्व मायु परिच्छेद देय तदनुभवे घटं.

रामः
६८

गताद्युषोषधंवर्धनिवर्णिनीषधंवने. आशुनीहीतश्रीषधनीलाग. यत्रो
निमायाश्रगाऊनीवल. तक्षो. सुशर्वतेनदनेनतपसावहुतेनवा.
जपेनध्यानयोगेनजायतेकालवंचनं. गुडपिपलीषाणीज्वरा अग्नि
कर. घटिष्टागौरिकावल्लीमृत्तिकासैंधवंसम. भागद्वयेमिदंमूलंरसभागद्व
यंतथा. कुमारीरससंमर्दकारयेत्योलिकांततः हंडिकायांविनिर्दिष्टपात्रे
पार्थिवसपरी. अन्यांचहंडिकांरत्वाकुमारीरसनिरोधनं यामषोडशपर्यंतंअ
ग्निकुमारीरसं. अत ऊर्ध्वंरसंतस्माद्वनंतंशीतमानयेत्. कर्पूरपुलका

रंभदलंरक्षीस्सौषधैः ग्रंथिलंशिथिलंसीम्पभक्तभारानिरामयं घडीभूगो
 सधूकीमाथिशिनोल्हूरा इतुकवरावरीपारोहालए तवपत्कारिकास
 लेमर्द गोलीवादीभुकारहंतीमधहालए तदुपरिमर्षिमिलीणी त
 दुपरिहंतीमिलीणीसंधिरोधकर्ण तदुपरिकपडाभातीमातलाईमुखव
 धनकर्ण अग्निदीणीप्रहर १६दिनरात अधिकपारोहालिआ अधिके
 अग्निदीणी इंगुलपारोमिशिवेकरियत भलोइंगुलहो करीयतएप्र
 कारकर्ण श्रीतलभयाहंतीगाडनीतवसिद्धहो उपरहंतीकोलापाको

रामः
 ७०

कर्पूबाणु. अधगुणानि. पुष्पा रोगप्रकरहयामयहरश्लेष्मा मयधंसनका
शब्दासविनाशनो जयकरो मते भग्नौ र्यप्रदः रोगानीश करिंद्रदपिशामनो व्या
धुस्फुलिंगापह. सर्वव्याधिविनाशनो विजयते कर्पूरनामारसः. **एतिकर्पू**
रसः नवसाठं स्फटिकी वसुनागं याममात्रकं. निंबूरसेनसंमर्द्यकां चक्रां
विनिकीरेत्. पूर्ववदालुकायं त्रेयामदाक्षकं पत्रेत्. स्फोरधित्वामनुक्तं
चक्रं नव निंत्यजेत्. अधस्थोरससिंदूरो जायते स एष सन्निभः पारो.
गंधक. नवसार. करगोश. शिशो. समभाग. निंबूकारसले मर्दयु. नव

हाडिवालुभरीतैमधारोषणु. हाडिकोमुखमुदीप्रहर१२अग्निदीणु. श्री
 नलभयानिकाधनी. ऊभतलीलागोगंधकहो. असुरावतलालहो.
 रतिसिंदूरः भागौरसस्यत्रयएवभागाः गंधस्यभागः पवनात्रास्यः संमर्द्यगा
 ठंसकलेषुभांडेतांकजलीकांचकतांविदधात्. संसृध्यमृत्कर्पिकैर्घपाश
 तांः सुरैस्सवूणांघटिकांचदधात्. क्रमाग्निनात्रीणिदिनानिवक्तातांबूलुकां
 यंत्रगतांततस्यात्. वंधूकैपुष्पोरुणमीशयस्यभस्मप्रयोज्यंसकलामघेषु.
 तिजानुपानैर्मरिणजरांचहंत्यस्यवक्त्रकमसेवनेत्त. पारो१गंधक. ३शिशो.

रामः

७१

भलिके मर्दिक जाली के काव की कुंजी या हालणी कुपी का मुख वृत्त घड़ी
की मुद्रा शरीणी. वालुका घंत्र के ते मध्य काव की कुपी राघणी. कपडा माशिले
वालुका घंत्र की मुख वादणु दिन ३ अग्निक्रमे ले. बुरी रा फूल राश्री लाल
हो रति २ घाणु सर्व रोग हर. इति भस्म सूत सिंदूरः शुद्ध सूता मृतंगंध
घोषा मद्य निशा पुतं. विडंगा त्रिफलानि वस्थ्य त्वनी घन चित्रकं. शुक्लं
गंधा वसर्वे ते तुल्यं तुल्यं विमर्दये वातादि रोग हं मनं विस्तृवी व विशेष
पतः सर्व रोग निहं त्वा भुस प्राणे अरोभिधः पारे विष गंधक भुरो मर्ध

पिपला कूठ हलसे विडंग हरी. शौला नीम पाण्डुराजमोथो चित्तो
अतीश. इतरोसमभागकैवूरुकरु. पानकापानसंगदीरु. रोगजा
णीअनूपानकरु. वायुपित्तकफदोषहर. विस्त्रुविकाहर. इति प्रारोप
रोरसः अथ पाददण्डि. पारद्वगृहकन्यकारसेर्मर्दितं विफलाग्निना
क्रमात् स्वेदये विकटुर्हिंगुराजिकाक्षारयुग्मलवरोर्दिनत्रयं. कांजि
केतवरदोलिकाभृतंशुद्धिमित्यममलंबसूतकं पारोपत्कारीका
रससंगमदीरु. विफलाकारसलेमर्दणु. चित्ताकारस. विकटु. हिं

रामः

७२

जौषार. रारि. शाजीषार. एतुक मित्रि दिन्नु स्वेदक ए. कां जिमहित दो
लायं वस्त्रेदक ए. पारो शुद्धो अजीर्णेभिषजं वारिजीर्णे वारिवल प्रदं.
भोजने अमृतं वारिरात्रो वारिविषायते. इति श्रुति तलजल विचार. निहं
तिश्लेष्म संघातमासतं वापक र्धति. अजीर्णं जिम नित्याशुपी तमुद्धोद
कं नित्रि. कफनाशकर अजीर्णहर. रात्रित्तोदके पादावरोधं सलिलं
प्रीष्मेशादिशस्यते. वतुश्च त्रिो नरो घेण प्रीष्मेशादनुगृह्यते. हेमं ते शि
त्रिरेव विषं तं कृतुपथ्यके. त्रिदोषहंता सा वारिमद्यः पिवति मानरः

एतौपाणित्रिदोषहरः वाक्पाणित्रिदोषकरः यो कश्चैलकरंछः शीत
 कालेग्निमाद्यं च कफे म्लेष्मामयेषु च मार्गवरोधे नूत्ने च वायो तत्रैव
 रास्पतेः शीतकालः अग्निमाद्यभयाः कफरोगउपर मार्गविषे ऊदररो
 गविषे वायुरोगे इतः विषेष्ठांशप्रशस्त्रुः मार्गपित्तविषे अमिलीकांश
 शीतोलूराधारः कफऊपर भुजेमर्च पिपला भूरासहितघ्राणी अ
 थ तत्रैगुणा कथ्यते न तत्रैव वीर्यते कदाचिन्न तत्रैव दग्धाः प्रभवन्ति
 रोगाः तस्मात्तु तत्रैव परिसेवनीयं यदि कुमे सर्वस्वजां च मुक्तिं रोगनीहो कैस
 त

रामः
 ७३

मज्जतच्छासर्वसाधनी. अम्लेण वा तं मधुरेण पित्तं कफं कफं कषायेन
निहंतिसद्यः यथा सुराणां ममृतं घृतं तथा नराणां मिहत कमाहुः
इति तत्र गुणाः नैव तत्र कुरुते दद्यात्तोल्लकाले वडुर्बलं. तस्मै च भ्रम
वहेवनरोगैर्विषपित्तके. एषा रोगानविषेच्छासनी दीरणी. जीराज्वरे क
फेहीरोहीरं स्यादमृतोपमं. तदेव तत्तुल्यं पीतं विषवद्वन्ति मानं. ज्वर
जीराकफजीराभयाद्दद्यात् अमृतहो. तत्तुल्यज्वर तत्तुल्यकफमैद्द
विषहो. इति दुग्धे गुणा वगुणाः अन्नादसृग्गुणं पित्तं पित्तादसृग्गुणं

पयः पयसोषुगुरां मांसांसा दृष्टगुरां घृतं घृता दृष्टगुरां तैलं मदमिने
तुभोजने. अथातुरेपितावेधः सखेभ्राता तथा सखा. पथ्येकतेगना
बंधुनिरोगेपितृघातकः धिग्वेद्यस्य वैदित्वं परदुःखेन दुःखि तः जीवि
तो देवयोगेन मृतो वैद्येन मारितः तथाप्युपकायं ह्येन एकतः कवतः
सर्वे समस्तवरदक्षिणा. एकतो रोगभीतस्य प्राणितः प्राणरक्षां. यो द
द्यात्कावतं मे सं हृक्ष्मा वापि वसुंधरा सागरं रत्नपूर्णं च न च प्राणसमं
भवेत्. अपि च रोगशोकात् विमग्नो भुङ्क्षति मानवः कृष्णेन च कृते

रि

रमः

१४

४ विमलसकलगात्रासंचकिनेत्रयेनागतिपतिरतिहीनापिस्वरेणातिदीना
प्रचुरशिशि

योगासद्वैतयोगादधत्तुवद्भुसद्वैततत्त्वणानिर्विकारं कृतघ्नं
परं निघं निघकं वैघमानि न पापि संलोकविद्विष्टं न चिकित्स्य
नुकारकैः सद्योभुक्तस्य वाजाते ज्वरेतामेद्विशेषतः वसनं वमनाह
स्य सत्यमीत्याहवाग्भटः भानवाद्यामेजैज्वरश्चावतैवमनकरोणु
वलदेष्टी आमज्वरमेलगवमनकरोणु श्रीद्युगुणहो वोमोजमो
रघुनजीरकद्युग्मसिंधुवृणं प्रकल्पितमिदं समभागहिं गु हिंवेष्ट
कं प्रविहरेज्जठरातिवातशूलानिगुल्मगुदज्वरहाणविकारान् शुद्धे

२५ ३५ २५ ३५
मयः पिपला. ज्वाणु. जिरो. स्याहजिरो. गिनो. हीग. समभाग. चूर्णम
शा १० घाणु. पैरकोराग. मूल. ताद्युगुल्मसंग्रहणीहरः इति हिंजाह
चूर्णं. कुचिलः कुत्सितसङ्घः स्वाधीनं स्वयमागतः पंचवेद्यानपूजा
तेधन्वंतरिसमन्विताः कविद्वर्मः कविमैत्री कविदर्शः कविघ
शः कर्मभ्यासकविज्ञेयविकित्तानामिनिष्फला. अथद्वितीयव
शीकरणः विष्णुकांताभृगराजोवलाचसहदेविका. म्येतापराजिता
मूलं कन्याहस्तेनपेधयेत्. वारिणातिलकं कृत्वा सर्वलोकवशीकरः

रामः

११

इंवासरिका मूलं रवौ पुष्पे समुद्धरेत्. कटुत्रये गवां क्षीरैः पिष्ट्वा तद्भी
लकं कृतं. क्वाया भुक्त्वा तिलकं कृत्वा वश्य करं परं. शिलारोचनं त
न्मूलं वारिणा तिलके दृते. संभाषणेन सर्वेषां वशीकरणं मुत्तमं
मेघनादस्य मूलं तु करस्थं वश्य कारकं. परवादी भवेन्मूको या निदे
शां तरेत शा. स्वरा विहितं तन्मूलं मुद्रिकां कारयेद्बुधः. तदा क्वा व
शमाप्नोति शरीरं पिधनेरपि. नारी वा पुरुषोऽपि वा. उत्तरायां वा स
मादाय प्रातरभ्युत्थ्य दुध्नकं. पृथगेव करे वधाराजं वश्य करं परं गृह्य

पुल्लवतुर्दशमं चेतुं जीयमूलकं. तां वृत्तेन वदाम्यस्य सर्वलोका
वशांकरं पारावतस्य दौघदौस्तुतं रोचनं तथा. जिह्वाजलसाम्रा
धुक्तं मज्जनं स्त्रीवशांकरं विनाभस्य वराधुक्तं तगरं कुंकुमसमं. वृत्तं
स्त्रीमूर्द्धिदत्वा तु पुरुषस्य वरादयोः सदा सोदासतां धातिष्वपि नो
न संशयः काकजं घाबलाकुंष्टं विल्वपत्रं वकुंकुमं. स्यात्तस्य पुल्ल
नेन तिलकं स्त्रीवशांकरं. सोमराजीयमूलं तु मूलं वाचकमर्दजं. कटि
स्थवत्तरो नाशीयं वरापदशीकरं भालतीपुष्पसंयुक्तं तिलनेत्रं सुधा

रामः
३८

चितं. एतल्लिप्तमगादिप्रकाशिनीमोहयेत्यति सौवर्चलंववा सिंधुमी
नपित्तवसाद्यतं. सोवीरेणसमं पिष्टायो निलेपात्पतिवराः इतिव
शीकरां. कार्पासास्थिमयूरपिच्छहृतीगुर्जोन्नतिमालिकं त्वक्मासीवि
षदष्टविदुष्यवांकेनाहिनिमैत्रिकं. नागेन्द्रद्विजमृगहिंशुमरिचैरेभिः
रुतंधूपनं. हृत्पोत्मादिपिश्रावराक्षसमहाजरद्वं परं. कार्पासर्वज.
मोरपंघः कंरकारी. गुर्जो. शिवनिमाला. किकिजो मासी विरलाकी
विष्टा. कणुजो मासीकाशिरकावाल. सर्पकंबुली. हस्तीकोदांतव

लदको भृंग. हिंग. मर्व. धो धूप गररोग कत्था व्याधि बीलो. ऋंको. पि
वास. राक्षस. भूत. घेत न्चरजा. शनिक त्परीगे गुटिका. गुड दाडिम कावी
ज. भुटो. वरावरी के घाणी. वायु. पित्त म्लेष्म. अतीमार. असवीहर. अ
ग्निकर. शनि त्रिसभा गुटिका. हरडो. भुटो. गुड समभाग करी. घाणी. आ
मका सवरी गजान. अग्निकर. वायुहर. गुदाधार. सूत्र दा रोग जान्. कं
रोग जा. वावा लहो. अत्पा समा गुटिका. हरडो. गुड घाणु गुदरोग धाक.
गुड भुटो. समभाग मर्व हली घाणी. एकनरो कं पाञ्चरजा. अजा जीवरी.

रामः
१८

हरिगे भुगे. नागरमोथो सम. बूर्ण गुडहाली वदी मुखलीणी. उवशाश्री.
काशो. मंदग्निरु. काशघ्नीगुरिका. ब्रोत्ररा. किर्मि. कि किडाकी
त्वचा. वचो. पिपला. चितो. घार. भुगे. सर्व. समभा. रत्नराडुणाभाग
मंडुकुहारवैरगोतमैपकारवैर तवसर्वकहाली प्रमाणवदीकणी
कासीसंगघाणी. कासभातपथा. कुष्ठज्वर. संम. अरुचि. इनाहक.
कमलबाधु. प्रमेह. कफ. काशो. उदररोगशोथादिहर. इति मंडूरवदि
का. मारीयोअभ्रकपल ५ मायोसुनु. १ मारियोसुपो. १ चितो १ वि

कटु. ५ विडंग. ३ इतुकतसमधुहलरणी. वटीकरणीमिर्वसमान.
पाणिमंगरककषाणी. पांडु. विषम. कमलवात. उदर. विष. रु
घरोग. उवशाशी. काशी. कौड. प्रमेह. शाय. ज्वर. अरुचि. एतुकरोग
जान. घुवाही. इतिशिकागुटिका. अयामार्गकावीज. चित्तो. मुरे.
विराहतो. मोथो. हरतो. योवृणकै वृणसिमगुडहलीपवारगोलीक
णी. आते १ षाणी इतुकरकभयासोवलसंगषाणी. उदररोगभयाकां
सीसंग. इतुकडुणो गुडहलरणी. अग्निपत्रोरु. दुणीगोलीकरषाणी.

रामः
८०

अपामा विषुमार्गश्चावपावनहो पावनव्यागुरिका विड्मा १ चितो १
त्रिकटु ६ त्रिफलाप १ मोडप १ मोथो १ ववो १ सुवर्णमाषीमसा १ शि
नो १ जौघार १ हनुकको बूरा कशिपल ८ शोधियो शिलाजित गुग्गु
लपा २ अलैवीप १ निमातृ ४ वंशलोचन ५ निमुर १ दलीरा १ ह
दी अलैवी १ सुगंधपत्र १ हनुक पिशिवैरप्रमारा गौली करण १ अ
नेरु प्रकारका अरुभिगंदरपां डुरीग कमलवाद्यु मंदगनि कफपि
तवायुको रोग नाडीव्रण कृत कांशो कफरोग वातरोग मधुमे

मेह. मूत्रकृच्छ्र. प्रमेह. वीर्यकृच्छ्र. प्रदर. वलकर. पेटककोरोग. प्रा-
तःकाल कांसीसंगघ्राणी. किंवा. कांजिसंग. किंवा. मांसरससंग.
किंवा दूदसंग. किंवा. शोलापाणीसंगघ्राणी. स्त्रीसंगभोग. वक्रवक्र
वर्धणी. वलवीर्यवृद्धिहो. एति बंद्रप्रभागुटिका. दाडिमाप ३ त्रिकदु. ८
वृणकैप्रातःकालघ्राणी. रुचिकर. अग्निकर. स्वरनीकोहो. सगा. ३
वत्रात्री. काशोजा. दाडिमापंवृण. उपकुंमिता. जिरो. छोधीअलेवी.
धणिघा. ज्वारणु. वयो. भुरो. कालोजीरो. इतुकपल २ कर्ण. वयडाको.

रामः

८१

वृण धमिलो मर्वप १ इतुक समशर्करा हालणी. घाणुसुचिकर. ह
दय रोग. मुखकी धुक धुकी. कल्लिजाको रोग. उदर रोग. संग्रहणी. राज
रोग. कंठ रोग. अतीसार. दुताहक. वायुरोगादि जान. उपकुं चिकादि
वृण. लोंग. काफलका बीज. जारफिसी. नैकेसर. तज काफलका पत्र.
अलेंबी १ भुदो. मर्व. पिपला. अगारका कर्ष इतुक समभाग करणी. शर्करा
राप. ४ मारिपो अथक प २ सर्व एकत्र करणी. सप्तोदक संग चाली पीणु.
तृषा. काशी. असुचि. मूलपाथ्य हरीग कफ. कमल. ज्वर. रक्त पित्त.

वायुपित्तादि रोग न हर. सति लवंगादि चूर्ण. लोंग. कोरी अलेन्दी. तज. पि
 पला. वरावरी. एक कर्ण. मर्व कशीरा २ भुरोप ४ शर्करा सवन का डरा भा
 ग सर्व एक चूर्ण. प्रभात घाण. पित्त का सेवी सर्व जान. कफ का शो रुय
 का शो लवर. पांडुरोग हृदोग इनाइ का दिजान. अग्नि बर्द्ध मान हो. लवङ्ग
 दि. किला यणा का जडा ४ गो घुरोप ४ गो ४. ५ गुर्जो ६ भल्या ११ चितो ८
 तिल ८ त्रिकटु ८ विदारी कंद. २ शर्करा. ४ मह १८ द्यु दश शर्वै एक मेली
 बुपडा भाग रा घण. पैशा १ प्रति दिन घाण. पैशा १ इद अन्न पान करण. दि

रोग
 क्षा

रामः
 ८२

यमांससहितभोजनकारणं अमीलीवक्षवर्जणीमास १ घायानेबुडोतरुणो
हो. व्याधिनिर्मुक्तिहो. शरीरदृढहो. बुद्धि. गुणदृष्टिहो. केशकालाङ्गुल. स
गा. राजरोग. पंचःकाश असौरोगवायुका. पित्तकावौराशी. कफका
विशरोग. प्रमेहवीश. आठभूत्ररुद्ध रोगजान. सुवर्णवत्सुंदर. सिंह
विक्रम. तुरंगवेगवद्देगवान्हो. अनेकस्त्रीनक्तभोगकर. तैसमयपु
त्रोत्पत्तिहो. ततेजयंतहो. शतायुहो. रतिनारसिंहवूरण. विफलाभा १
लोहवूरण १ ज्येष्ठीमह. १ मह. १ ध्यु. १ मिश्रिषाण. तिमिर रुघरोग. रति

क्षयः रक्तकंडू दुर्नाशकः अक्षयः दंत रोगः कंदलः भुक्त दोषः कांक्षपरलः वि
 पिरः नेत्र रोगः कण रोगः नाक रोगः भगंदरः प्रमेहः कुष्ठादिजान् हलीम
 कवली पलित जैन नद्या नि हो ते अग्नि हृदिक रस्त्री प्रसंग वक्रुत करः मुख
 रोग जाः मुख संग धि वाठः गृध्र की जरी हृदि होः कान वक्रुत सुराः शतायु
 होः इति त्रिफलादि दूर्गः त्रिफलाः श्रीं लाः सौ चलोः हिंगः भुरोः इत रो
 दूर्ग केः भुरा को कांक्ष के तातो इति बोडी पाणि संग पिणुः हृदि भूलः एहि
 भूलः नाभि भूलः विस्त वि का हरः इति सव कत्र घं दूर्गः लो ग क प्पूरः उ

रामः

८३

शीर. तगार. चंदन. नीलकमलसुगंधिपत्र. जिरो. सूक्ष्मेत. अगस्त. क
क्षुशी. नैकेसर. शुद्ध. कमल. नागरमोथो. मालकागुनी. जारफल. वं
शलोचना. एककर्षकर्ण. शर्कराप. ४ एकत्रकरीषे. १ घातः कालघा
तु. रुचि. पावन. त्रिदोषहर. अग्नि. दृष्टिकर. हृद्भलवंगदिदूरण. हर
द्र. पिपला. मर्द. नागरमोथो. गुड समभा. गुटिकाकैवारी. गुदाहारिका
सर्वमिषहर. अमार्गवायुमार्गलागः. अभयाद्यागुटिका. अथतैल.
हिंङ्गकर्ष. १ तिमिरक. १ शुद्ध. १ शस्त्रकोतैलसेर. १ पाणिपल. १६

ल

हाली मंदानि पचोणु. शोतेल कान हातरणु. कर्णभूल कान पाकरणु जा.
कर्णभूल हरंतैलं. पिपली. पिपल मोड. श्रुदो जों धार. प्रतिपल के क
धूल. पाणिपल १२८ धीउप. ३२ पचोणु. धीय को कत श्रुद्धीउ धारणु.
गुल्माउ दर. ज्वर. फियो. पांडु सगा. उवशात्री. कात्री. मंदानि वातरो
दिहर. रतिकक सधुतं. बालीर सपल १२८ इदप. ४ ध्यु ३२ हरडा
३२ वयडा ३२ श्रौलाम. ३२ कडुकीम ३२ पान श्रुलेंची. किटाउलो.
बन्नु तिमुिर. दंतौण. विडंग. कंठ. ज्येष्ठीमह. मोथो. हलदो. मंज्येष्ठी

रामः
८४

भरहालीधुपवोरु. बुपडनु. धारु. कुष्ट. कय. काशी. उन्माद.
भूतपिशाचग्रह. अरोच. पापहोर्भयो रोग. कुरन्. वंध्यागभवती हो.
मूकवाबाल हो. वधिरती को हो. स्वरभलो हो. बुद्धिवंत हो. पांडुरोग. वि
द्रधि. गुल्म. फियो. भदर. दुनाइक. उवशाशि. भास १ धारु. गुरा हो. र
निवासी छतं. गोही रंगो मयोर संकथितं वपि वेत्सदा. विषमज्वरनाशा
यस्य ग्रंथोक्तं पिनाकिना. दतौ रू. एकवल्लु. त्रिफला. जारफल. दाडिम
मजेटी. बाडी कोशो. धार. गंधक. धियंगु. तगर. पतंग मीलीपत्र. ने

केसर. मोथो. कूठ. स्रद्धेला. नीलकमल. पद्माक. विडंग. शलोणी.
पिठोणीकसेर. कुंकुम. हलदो. किवांई. नानीइंशणी. श्रीमधप्रति
मात्रा. १६।१६ पाणिपल १२८ ध्रुप. ३२ इतुककेसंदानिपयोरा. बु
पडरा. घाण. सवंगिवात. उदर. गुल्म. ज्वर. श्वास. कास. शिरभूल. ग
भस्थानकोरोग. दोलो. मंको. राजरोग. वायु. कुष्ठ. चित्रकुष्ठ. स्वर
भंग. कंठभूल. नेत्ररोगादिहर. पुत्रकृत. शरीरपुष्टहो. सुस्वत्पहो. व
लवृद्धिवाड तेजवंतहो. इति कल्याणघृतं. गोवरकोरसपल. ३२ अ

रामः
८५

मिलो दहिपल ३२ इदप ३२ धुप ३२ हनुकपवौणु. घीयको गाजफी
रिया सिद्धो. तव घाणु. चुपडनु. ओको. वौलो. कुध. विषमज्वर
जीराज्वर. मंदगति. अजीरादि रोगरु वल. वीर्य. पुष्टि. शरीरस्वत्
पहो. इति पंचगव्य घृतं. शतावरीकोरसपल ३२ तिलतेल ३२ इद
पल. ३२ पिपली. भुगे. रुलदो. तगर. माशी. बलु. हनुकामरा ३२ ए
कवकैहालणु. मंदगतिपवौणु. सिद्धो. शो घाणु. चुपडनु. विषम
ज्वर. अजीराज्वर. मंदगति. असति. शीरभूल. शीतज्वर. शीतपि

त्रज्वर. कमलवायुहर. तापशान्तहो. वलवीर्यहो. देहपुष्ट. स्वप्नपहो. रति
लघुशान्तवरीद्युतं. शान्तवरीकोरसपल. ३२ तेलप. ३२ घुप. ३२ गाई
कोदूद. ३२ रास्ना. ३२ त्राडी. ३२ ज्येष्ठीमह. ३२ वलु ३२ अलैंची. नगर. मा
शी. भृंगराज. कंठ. मजेदीपत्र. चितो. घोघूरणिकैमशा ३२ हलारण. मं
दाग्निपवीण. सिद्धहो. घोघुतेलघारण. बुपडनु. सर्ववायुरोगजान्.
अंगकंपाजा. शरीरकोतापजा. बुद्धिवड. वाचालहो. कीणशरीरपु
ष्टहो. पित्तरोगादिकफरोगादिशांतकृत. वलवीर्यवृद्धि. सुवता. पुष्ट

रामः
८६

ता. वंध्यागमहि. शनिद्वजानावरीधृतनेलं. अथ उन्मादतः कालाध
नराकाबीज. ३५ भेराकाइदमेपिशोषाणादिन ५ भेतरुन्मादधाकः
होग. त्रिकटु. शिनी. कटुकी. कईजकोबीज. ववो. अथ राघपगोतमे
पिशो. अंजनकर्ण. उन्माद. भूतराहस. विष. अपस्मार. सूछादिरो
गथाकन. श्रीषड. कुंकुम. अंगलेपकर्ण. उन्मादनीजा. एरोहोजव
राजाकामानसदोशउना. मंत्रयंत्रकर्ण. भलीकथासुरंगोणीनीकंधा
कनासदीरणी. धूपकी. ओषधकर्णी. गोष्ठीलेघनजागरणी. एकलोहि

दाहजा

एतत्तु कउन्मादका अपथा. शतधौतनवनीत श्रीखंडमीश्रीभंगले
पकर्णु दाहजा. इतिउन्मादे. विरलाको कपालपुराणुजलारमिश्री
लेपकर्णु. तेलमैजलारत्रिफलारत्रिफलानकोपानकोपाकीयालिं
गलेपकर्णु. नीकोहो. इतिउन्मादे. भदंरजा. शिमलकाजशमर्चपिश्री
लेपकर्णु. छोंजा. दंतस्फोरजान्. गोरोचना. कुंकुम. कर्पूर. पिश्रीले
पकर्णु. छोयादंतस्फोरजान्. चुकिलोइदकसूरी पवारछायाभुक्त
करिस्तचंदनकेसरीमिश्रीलेपकर्णु. आषाकापडेलाकोलेपकर्णु.

रामः
८९

गोबरकोरसशिनोमिशिलेपकर्णु. शिस्कोरोगजा. दासहरिशकोकाथ
हानीकोदांतजलार्मशोकैलेपक. शिरकाकेरावाडननिऊडन. चरण
कीरतिलतेलमिशिमुडबुपडनुरुकहो. वल्मीकीकोरसवेरकाबीज
नकोरस. दहीजोषार. रतुकहालीघुपवोरु. बुपडन. गुदभ्रंशथाक बु
चीकाइदलेआंघाकीबोरलागीपीडाजा. वकराकाइदकीनासदीरा.
अधिकमंथाना. पुनर्णवा. घियसंगघसिअघाआजराअधिकमं
थानजान. पुनर्णवापाशिसंगअंजनकर्णु फुलो जा. पुनर्णवादही

संगमंजनकरुं कांचनवर्मरोगजा धुनर्णवामहसंगम्राघाश्रंजन
 करुं वर्मरोगजा तिलकाफूल ८ पिपलीकाचावल ६० जारिकाफू
 ल १ मरु १६ पुनर्णवाकोरसहालीएकत्रपिशीश्रंघाश्राजणा नेत्र
 कासवरोगजान त्रिफलाकाथके कुलनाकरणलिपकरुं मुवा
 मयसर्बजान हरिकेशकाफूल कलौंएकत्रकाथकेकुलनाकरण
 हल्कनादांतभलाकुन शिनी जोंघार शौंफ पिशिलेपकरुं दंतहोत
 कोपीगजा पिपलीकोवूर्ण दियसंग गोलीकेमु विधारणीदंतरोगजा

रामः

८८

शा

मुखकी रजान्. नीमको जड़ो. काकजंघाको जड़ो. काथके तेल पचो
ए. ते काकुलना कर्णदंत रोग जान् ही गत पाई दंत क्षणी. की डोमर.
जों घार दंत राघण. दंत घुण मर. अमिली वक्ष भौत बोला ए. को धदं
त धावन रत्ना दिवर्जण. पंचपक्षव काथके कुलना कर्ण. जिहासे
रजान्. त्रिकटु जों घार. चितो. हरडो. काथके सह संग ले पकरु. परिज
वो जा. शिहालि काथके मुख वा फलीणी. शिरवाधि पराजिवो जा.
शिहाली को जड़ो पिशी मुख राघण. पराजिवो जा. कंठकाशि गुर्जो. भुरे

कायपिरु. सन्निपातज्वरजा. कंठकारिमन्नाट भुयोम. ट गुर्जो. ट
 कायकेपिपलाहलीपिरु. जीर्णज्वर उवशात्री अरुचि. अग्निमांघा
 दिजान्. कटुकी मोथो. पिपलमोड हरडोयो कायपिरु वातश्लेष्म
 ज्वर मासादिज्वरजान्. गुर्जो. भुयो. मोथो. अतीस. समकायपिरु.
 मंदाग्निसंग्रहणीजान्. हरडा. गोघुरो. किरोलो. वीलाजित. योका
 दामहसंगपिरु. दाहसहित मूत्ररुक्का. विफला. किमडी. इंद्राय
 णीमोथो. तत्पंचमां सहलदोमहसंगपिरु घमेहजान्. हरडा. अतीस.

रामः
 ८८

कोक्काथपिरणु. हिमाकीभूलहर. त्रिफलाकोक्काथपिपलाकोबूरा
हालीपिरणु. दृष्टिभलीहो. विसमज्वरा. होंगभा. १ सौंदलो २ मु
ये. ३ जीरो ४ मर्च ५ हरजो ६ पुष्करभूले ७ कूठ. ८ येनातापाणिसे
गपिरणु. गुल्मा. उदर अजीर्ण पाश्चभूल हृदयभूल. वसिभूल
करिभूल. कुक्षिभूल. अग्निमाद्यादिहर. इतिहिंखकंदूरण. भु
य गुडकीनासदीर्णी. नाकमुख शिरनहर पिठीकोषिकीभूलहर.
गुडभुंठीयोग. श्रीखंड. मर्च. गोवरकोरस. किर्मजो. घार. विडंगह

लदो. मो धो. वलु. वकराको हूद. कन्पूरका जडा. त्रिलाजित.
इंद्राणी. इतुकप्रतिकर्ष दुगाणी २ भरी विषपल १ राशुकीते
लपल ३२ इतुकश्रीषधगोमूत्रपल १२८ इतुकमिलाइपयो
णु. मंदान्ति. श्रीतेलबुपडनु. अष्टादशकुच्छरवलवीर्यवृद्धि
हो. वातरोग. पित्त. कफ. सर्वभूल. प्रमेह. मूत्रकृच्छ्र. विसर्प.
विचरिका. कूडू. कानकोरोगहर. लारीपुरुषवयक्रमलग्न
मात्रौवर्जलग्नरक्षाधिनीलाग. इति विषगभितैलं. दाडिमीवी

रामः
८०

जपल. २ त्रिकटुप. ३ गुड. ८ दूर्वाकरीषातः घाणु. सविकर. अग्नि. वा
युजा. स्वरलागनो नि को हो. ऊवभ्यास. काशो. हृदय रोग नि को हो.
साहिमाद्यं दूर्वा. अजाजीधान्यपथ्याभिः सहोदराभिः कटुत्रिकै. एतौ
सांद्रभस्मसूतसेवो वांति घ्राण्यति. जिरोहराजो. धणिया भुरो मर्च
पिपला मरु. इतसंगोलीकौभस्मसूतघाणु. त्रिदोषवांतिहरन्. ना
गकेसर. आमकीगुडुलीकीगुदी. लौंगचितो. पिपली पित्तकफकी
कुर्दिजान्. दशावेद्यसमोवक्तिदशावक्ति समोरवि. दशादित्यसमाभा

तादृशमाताहरीतकी. रतिहरीतकीगुणाः अर्द्धांशुरसस्मान्नैलघृत
 घोलेहृस्पभागोदमः संसिद्धाखिललोहवूराविरुकादीनां तथसप्तमः
 मोदीयेतमिषग्वराय मनसानिर्दिष्टपधन्वेतरे. सवरीगपशुभायघो
 निगदितोभागसधन्वेतरेः सेवितंमधुरवंशभांनूरंमरिचकंयदि. कि
 मर्थंक्रियतेविंताकासश्वासपराजितो. पिपलीपिपलीमूलंविभीत
 कमहोषधेः मधुनासेवितकासः प्रशास्यतिकृत्तहलान् रतिकास
 श्वासौ. गंधक. हरिताल. मनःशिला. इतुकसमभागके अंधमूषहि

रामः

८९

लीप्रहर १ उपला की अग्नि दीरणी. तामुमर. सेर १ राग भुका भाग मध्य
हली वस्त्रवांधि शोपुंतुरो उपलान का आगा पवोरु किंपवोरु राग म
र. विषकी गांठी पेंली गोवर भेतर हालणी उपला का अगा - - - -
रजली घातिका राग तव गोत मे पवोरु. तव नानी केंद्रों केंद्र शंभू का
तेल दिन १ घाम भुकोणी तव विष भुद्रो. इति विष भुद्रिः इति श्री वे
घनाथ हतो वेदनी घन भाषा श्री केंद्रि कित्स केंद्रं पूराम्. भुभं भूया
सर्व जनानां. भुभं. अथ सारकः किरीलो १ मोथो ॥ हरीतकी ॥ स

नाय. १॥ तिरोश १॥ रेवतवीनी. १॥ मिरवाई २॥ घेतुककीयेकवदीमेर
 करनी. मरुमिथीअथवानमिलियागुडसंगतातापाणीसंगदीणी. रेव
 नही. सर्वेश्वर. लोंग ६ मिर्वस्याह. ६ पिपला ६ जायफल ३ इलाह्वी
 छोदी ६ दिदीभांडम. ४ कनकवीज ६ केसरीम. २ अहिफेनम ६ प्रा
 रोम्वरम ४ प्रतापलंकेम्वरम. ४ रतुकयेकवदीकरीमर्दनकरु. रति
 प्रमाणगोलीकरणी सर्वरीगाप्रणरूपति. दिवाकारपलंपदुव्रजपलं
 निंबूरसे. कल्कितंतस्मिन्नाखगलंप्रतप्तमसहनिर्वापिश्रीरादिधि

रामः

८२

हिं गुव्योऽपलं रसा मृतवली निहिद्य निष्कारं कान्द्रां शंखवरी कयप्र
हणिकासकं किं भूला मनुत्. रत्तिशंखवरी. शुद्धोरसः पलमितीव
लिं वद्विपलं मृतं. पलाई लोहभस्म स्याताम मद्रपलं स्मृतं. सर्वकज्ज
लकी कृत्य लोहपात्रे विनिकिपेत्. बुद्ध्या मणिं मृदुं दद्याद्यथा गंधो न
दह्यते. गोमयस्थालवाले तु पत्रं वातारिजं किपेत्. स्थापयेत्तारसं तत्र प
त्रं चोपरि नि किपेत्. वस्त्रं शुद्धं ततः कृत्वा लोहपात्रे पुनः किपेत्. पुनस्त
त्थापयेत् बुद्ध्या मातुलुंगारसं ततः तुला मातं प्रदद्याद्यथा पंचकोलभृतां

तुलां. बुक्तास्य च तुलां दत्वा सिद्धं सिद्धं समुद्धरेत्. एकं तन्मूलकं कृत्याने
स्मरं रंकरां किपेत्. रंकरां द्विविधं दद्यात् स्मरि च विष तुल्यकं. भावनाश्च
राकादी रै सप्तदद्या द्विविधः. सिद्धा से वं रस संतु रसं माषदद्यात्मकं.
सैधवं माषमात्रं तु तन्मूलकं सह पाषयेत्. रसं कव्यादनामानं दद्यात्
भोजनोपरि. शीघ्रं तज्जारयेद्भुक्तं पुनर्भोजनमाचरेत्. अनेन क्र
मयोगेन सर्वव्याधि महीरसः. इति कव्यादरसः. स्मृतं गंधं विषं तुल्यं म
द्यै शवक इवैः अभ्यत्य विंशत्या मागद्वारदी रै च रंकरां. ज्ञातीफलं

रामः
८३

लवंगवचिकदुत्रिफलासमा. शंखहारपंचलवरं हिंगुजिरं द्विभागकं.
मर्दयेदम्लयोगेन गुंजामात्रवटीशुभा. इत्यग्निमुखोरसः लौंगभा. १
इलाखीअर्द्रभा. शलबीनीम. ६ नागकेसरस ६ जारिपिलम. ६ घस
अ. सौंफअ. भा अ. कमलगदा. पिपलाम. १२ तगर ६ चंदन ६ अग
रु ६ होवेर ६ कंकौलमर्द ६ सुरो १ मर्द २५ वंसलोचना १२ इसवगो
ल २५ अश्वगंधा २५ औंला २५ जारिपत्री ६ मासी ६ जीरो स्याहसुपेद.
२२५ एकत्रशूर्णकारुतिदद्रुषांडहालणीसिद्धो. इतिलेवंगादिचूर्ण. अ

अपिपलीपाकः पिपलाभाग ५ मर्चभा २ लोंगभा २ कर्पूर १ केसर
१ डालचीनी १ नागकेसर १ जारफिल १ उशीर १ सोंफ १ कमलग
दा २ चंदन २ तगर २ कंकौलमर्च १ अगस्त १ वंसलोचना २ इसव
गोल २ रसवंद २ कोंछाकेबीज १ जीरोसुपेद २ जीरोस्पाह २ इलाचीछो
दा २ भुरो ५ मरुतीरी ५ अश्वगंधा २ धनीया २ औंला २ गोला १० दास
५ वदाम १० कुहारा १० पिप्पा ५ कस्तूरीमसा २ अफीम १ भांग ५ विदारी
कंद ५ मुराली २ मुरालीदक्षिणी २ शालमसित्री १ सितलचीनी १

रामः

८४

ये तु कश्चो घनको ब्रूण किर्तु पृथक् पृथक् के मे वृजु दारा घणा. मे वृजु
ए सिद्धा नै को दुणे वरा हाल ए गारका दूद को मरा सक दुरा हाल ए. पा
क कशि गुदा का वादणी. गार्का दूद संग घ्रातः काल घ्राणी. किंवा. घ्राणी
संग. अग्नि कर. वल. उदर रोग हर. हीरा ताप हर. वीर्य संभन कर. इति पि
प्ली पाकः. नागरं पिप्ली मूलं त्रय मूषण वित्रकं. भृशं हिं वज मो
दा वरा घपो जीरक दं. १ रेणु के दूद को पाठा विडंगं जपि प्ली
क दुकाति विषा भार्गी ववा मूर्वा त्रय त्रकं. २ देव दास कणा कुष्ठं रास्ना मुषा

चसेध्वं. एलाचिकंरकः पद्याधान्यकं वविभीतकं. ३ धात्रीत्ववगुत्री
 स्वयवहारो विलान्यपि. एतानि समभागा निस्त्रुक्तवृणनिकारयेत्. ४
 यावत्पेतानि वृणनि तावदेवात्र गुगुलुः समर्धसर्पिषा पश्चात् सर्वसंमिश्र
 येच्च तत्. ५ भुदोभाग १ पिपलमूळ १ चापडाल १ पिपला १ चितो १ ला
 शरणकोरो १ हिंग १ अजमोद १ शरैर्पा १ जीरो सु. जीरो स्याह. १ शपालीका
 विन्ना १ इंदुव. १ पाश १ वायुविडंग. १ गजपिपली १ कडुकी १ अतीस १
 वराभांगो १ वदो १ मुकुली १ तजपत्र १ धार १ निशोद्य १ कुष्ठ १ रास्ना १

रामः
 ८५

मोथो १ सिंधो १ इलाखी १ गोघुरो १ हरडो १ धारिमा १ वेडो १ ओंला १
कि किडा की छाला १ जौंभार १ ज्वार १ ज्वाण १ ज्वाफल १ गंधक श्रीला सार २
पारद १ लोंग १ कैरवाका बीज येतुक सवेधो वूर्ण कृत्तततुक गुग्गु
लहलहण १ गुग्गुलघ्न संग पित्राण १ फिरी गार्का इदमे सोधण १ पछा
सवेधो मिश्रित कर्ण १ इति जोगराज गुग्गुलं भस्मेश्वर वूर्ण १ विषभा १
मर्चभा ३ अण्डिपालको भस्मभा १६ एक मिलार वूर्ण कर्ण १ सवेरो गात्र
राशंपति १ अथ हलादि वूर्ण १ पिपला १ नैकेसर १ भुदो १ नागर मोथो १ नीरो सु-

कंदकारी पाठीकाजडा हलदी गजपिपली एतुकनको दूरसिमभाग
 कर्णधारु शोथहर बलमोडी कूठ कुचिलो कडुकी मासी पुनर्नवाको
 रस वासिंगकोरस आदो देवदासकी छाल बबो नीम गुर्जो एतुकओ
 धधनको काथ कर्णलेप कर्णशोथजा अथभास्करलवण दूरगो सधुइल
 वणभा ५ वायविडंग २५ सिंधो १ धरिण्यो १ पिपला १ पिपलमूड १ स्या
 हजीरो १ चितो २ तैकेसरपर्वती १ तालीसपत्र १ अम्लवेद १ मर्च १ जीरो
 सुपेद भुरो १ अलवीनी १ हलाही छोरी २ दाडिमको दूरसिरभरी वि

रामः
 ८६

जोराकोरसआदसेर. एतुकनकोचूर्णकरुउदररोगहर. अथसमुद्रलव
णचूर्ण. समुद्रलवणभा. २ सैंचलो २ सीधो. २ जोंघार २ ज्वारो २ हरडोअ
द्वसेर. आदो ३ ककडकोशो. २ पिपला २ वायविडंग २ ह्रीग १ लोंग २ सना
यअद्वसेर. मुरोअद्वसेर. मेशीधणिघासेरभरी. एतुकनकोचूर्णकरु
उदरकोवायुहर. भुककर. अग्निदीपनकररतिचूर्ण. अथमलमकी
ओषः सिंग्रफ. १ मनःशिला १ माजूफल. १ नीलथोतो. १ कथ १ सा
नकीराल १ मौम १ फुलवा १ तेल १ एतुकरकत्रकशिवेरपिसीवेरफु

लवा ते लभो भमेहालनु सिद्धो. अथ नासत्रिकदु. सर्वे विधिः कज्ज
 लि. अमृतरति. अथ संभनं. जारफल १ मुदी १ अफीम १ सुपारीकाफल १
 वेलकीगुदी १ आमकीगुदी १ सौंफ १ धौलाकाफल १ सालकीराल १
 मुडिलो १ सिलफोडाकोज्जो १ पाषाणभेद १ इंद्रजौ १ मोवरस १ जीरो १ विज
 या १ कुहारी १ पोसकाठोरा १ नैकेसर १ अतीस १ बूनास्कत्रकरीगोलिवा
 दनी. वासीपाणीसंगघाणी. संभनहो. अथ फिरंगवातः. सिंग्रफम १ मू
 दसिंधम १ ज्वारु ५ घेरम १ सुपारीम १ २ स्वागोम १ निलथो तो म. ५

रामः
 ८९

लोगम.२१ रुक एकत्र करी प्रहर ४ खलल करण. मसा १ चकरी करणी विरी
काजग बुरा मिधु म्रपान करण. इदभात पथ्य कर्तु. पाठांतरे. हलाची म ४
रोमी मि संगी म ५ लोगम २१ मयम २१ पुराण गुडम. २१ सुर्द संघ २१ योभो
जन करण. घाउ पु म्रणीया. घेर अधो कवो आधो पाको. सुपाशी पूर्ववत्.
रभपतीया पूर्ववत्. सुर्द संघ. कोजला हवे. पाघाणे कोद सर्व एकत्र क
शीपिसी घाउ हात गुनि को हो. रति फिरंग वा ते. मोड. जाधार मरपुर. कं
रकारी. रुमिश्रा बुभागी म्रग त्रिक द्धन लक द्धफल. पुष्कर मूल. रास्ना

भगवदहंति काददीप्यभूतकेशीकी सतकवचावचनप्रशाल ४ पाटी ४ वि
 कादकीनां काथोहत्यात्मनिपातान्समक्षान्वुद्धिभूंशस्वदशो वत्पलापा
 न्. मूलाध्यातविशधिंभ्लेष्मवातान्वातन्याधीनस्त्रितिकानां वतदतरति
 काथः ॐ धाराधारा पुदसीतातो येश्वारमंत्रलेपं वरंगतको धागोमं
 तरीकरावाधनु गंठा २१ बांधना प्रमेहनि काऊन. शेषाशेषाक्षी कर
 स्वाहा. एमंत्रलेधूलीमंतरीवोदिसाहालणीवोरसंभनं प्रसवमंत्र. ऐ
 श्रीभागवतीभागमालिनिचल २ भ्रामय २ पुष्पविकाशाय स्वाहा. ॐ नमो

रामः
 ८८

भगवते नमः करधजके तवे नमः करधजाद्यप्रतिवालितां सकलसुरासु
 रक्षितं सांयुवति भगवा सिनी गभं चालय २ स्वाहा. रुमिमं चित्तेः सप्त
 धा अभिमं चित्तं जलं पाद्ययेत्. सुखेन प्रसवो भवति. इदं च प्रस
 वकाले ष्यो निमये दत्वा सुखेन प्रसवः ॐ अशशिक्षा रुशिक्षा स्वाहा.
 सुखेन प्रसवः अथ विष्णो वनमं चः सदा शिवकाऽमस्तु हेनिक स्या
 मं चः ॐ गुरुभ्यो नमः ॐ नमो भगवते श्रीद्योरो हर २ हर २ दाव २ त २
 हर २ वर २ वध २ लल २ लं २ ली २ ली २ हर २ सं सं ती ती श्री श्री भगवति

श्रीघोरोधुमंघसंससवरविहंगमानुघघोदत्तेभंवदरोधरीट्टट्टा
विद्यायास्मरति. येमंत्रलेवेर१ मंतरिपारणीदीनोकालकामुघगघो
लगमुच. येमंत्रले१ वेरशांकदमाउकर्णालतूरीमंत्रिवजाउना.
जालगशहसुरणीयतालगविषकोनिविघहो. उठभेदभयोकोणु. विष
जा. धन्यंतरयेनमः गुरुभ्योनमः ॐ नमोगुरुकोंआदेशः ॐ धारणीपद
माउतपनलीयोबोसदीवेराबंधनदीयोरागरालासरपूवादीवधा
लीविद्याबंधनदीनागलेरकराशिजगामवीरजरसरेनोजरजगीतो

रामः

८८

कराउः इस घइस रोगी पाके पिंड कराउ धूप ते जरते को रज रजगी ती अने घ
वक्त वही तेरी आन पडेः महा देव पावती ते न पडेः चंद्र सूर्य तेरी आता ला
गे पवन पाणी तेरी आन पडेः धरती धरम राज तेरी आन पडेः कली घाला
तेरी आन पडेः मेरी मक्ति गुन की शक्ति फल मेवः **इश्वर उवाच** ये मंत्र ले
पाणी मंत्र नुना लू लेतामी मे २१ वेर दोमला को पाणी मंत्र रागु ओ घ
धः पाठः दरेः शरपूः अगस्त गोरी वनाः कपूर के सरीः कसूरीः श्री खंडः कु
कमः ये तु कवसू पाणी मे लगहा लराग मंत्र रागः गांठा करना सनजि

रजान् ये मंत्रले भस्म मंत्रन् ॐ क्रीं क्रीं स्वाहा भस्मने सर्वविघ्नहरः २
घलंछो भय २ मम सर्वकारिणि साधय २ क्रीं फ्र स्वाहा ये मंत्रले तिस्र
रको कुत कामं तरन्तु वभूत मंतरन्तु रोगी या कासिराग राघराग भलो
हो गुरुभ्यो नमः महवीरको जडो कलाको जडो ये कलवीरको जडो
कुशको जडो कालीछडीको जडो करवीरको जडो आंकको जडो वड
को जडो भेरसुपाशी १ ओं लो १ धूपदीपने वेद्यद्वयघीवडी सेरसवा ५
आडनु रक्तमोछ १ पथरिया २ मृतवत्सा ३ घगरीया ४ सेती ५ काली ६

रामः
१००

सुकी १ पियली ८ लाल ८ सडली या १० भदेली या ११ तथा १२ मोछ
आडुव तीस गुण करो अमुक रोके पिंड रहे तो गुस गोर घना थ गुस वा बुकी
हनुमान की डहाइ फुमंत्र रश्मि उवाच गणेश पूजा गुस पूजा भोजन ज
जडी डहा की कम खादना जडी गला वादनी काली छाडी की भुभं मंडूर ह
या सत वस की लुवा की दल्पा उगो वडा का काठ मे त पाखी र गो मूत्र मे बु
आउणु अक्षो ब्रह्मा त वेर फिरी पिशी वेर नो सादर मे खलल करणु उपला
मे पुट दी रणी फिरी पत कारी मे खलल करणु ग्रहर ४ दी की या सुका विर

आवंदीनी. फीरी आकाशवेलकारसमेखललकरी आवंदीनी फी
रीपिशीवेर त्रिफलानवतंगार्कासंगखललकर्णसिद्धो. अथशीत
लाकोमंत्रः. येमंत्रलेविद्यासात७ गुरुसैकासंतरणा. निलता. गुरुभ्योन
मः. लंबाजुवोतेरी आतापेणाकाशिकुपेणा जाहतोशीतलादेवितेरी आता
लावाजुवोतेरी आता जोहमारेघरकों ताकी अतोशीतलादेवीतेरी आ
तालांवाजुवुदातेरी आतालांवाकुंजोतेरी शामरहणा. लांवालुंडुतेरी
आता श्रीमहादेवतेरी आता नारसिंहतेरी आतालागाशांकीललुंडुअ

रामः
१०९

जुं बुअलाभापतारतेरीआताशीतलादेवीतत्काशांकमाकरहणामहा
देवभीपार्वतेरीआताहन्तमंतनारसिंहतेरीआताइराणीपेराकाशिकु
पेराजार्गोहत्पाभीरामचंद्रतेरीआताशोररोरगज १ अंबलावेताल
ॐ श्री लो श्री रतिलेविस्फोरकंजभमादसरात्मनुध्यातरक्षरक्षस्वाहा॥
गुरुभ्यो नमः अंबरऊरेधरतीभारेउसकाघासगोमुखचरेगाईकासत्पद्
दगोरीमहेश्वरपार्वतीज्युकोचडेघासकागोवरसूर्यमुखसुरवेअग्नि
मुखजलेअग्निविष्णुमार्जिसवंतीमारभागवतीमारपुत्रवृतीमारत्ता

नदंती मारि तु मेरी माई मे ते रो धूत पा पछा डि धर्म धाई रो ई म्बर ध्याई व भूत व
जुं का पा सुखी सब दिन पाउ सि र व डं डं पर्वत र का घा सि हो का मार ग सा
ध को नै पा घाई म्बर पावती ज्यु तु मा शी अ ता ला ग वि भूत मा ता वि भूत पि
ता वि भूत गुप्त देव ता वि भूत ला जं वि भूत घां ड वि भूत सं ड प धर ड डं का
ज कं र दू र भ जा उं म ड म शा रा पा घ त ल लुं भूत परे त वा शी लुं वा र के पू त व र
ण के ना ती र हा करे श्री गोर म ना थ तु मा शी र रा भी का वा सा व ज का को ठ भूत
परे त आ शी लुं की पा सा रं द र की कूं जी व स का ता ला तां हां वे शी ह नु मा न र र व

रामः

१०२

शाला मास्मारंतो आये पाय पडंतो जाये श्री गोरचनाय तु मारी द्वार मे.
गु. फू. उम धरा मंत्रः ॐ काली काली महा काली मया जरा भो भोजाली
उं किनी वादों राखिनी वादों वादों भूत वेनाल देवी इख सहेन वादों छे दक
रे दोदों भेद कर जो छे द करे भेद करे स्वही मरे ईश्वर पार्वती जु तु मारी द्वार खं
काशि खंकारी मेरो खंकार कहं भयो सात समुद्र पार भयो कपाली रागयो
सदा सेर जडिली रागयो बोलें तो पाणीली रागयो पाणी मंत्र वहारि धुंधू
ल मंत्र उडार धुंगड का घट धो ज्युं लेष काजती माखो ज्युं अस्त्री का गभखो

मंजुकरधो मंजुकरधो मंजुमुनिनधो मंजुमकरधो मंजुमकरधो मंजुमकरधो मंजुमकरधो मंजुमकरधो
ताले गुप्तगोरवनाथः पुको आताले सिद्धपुसधनकी आताले रंभरराजाकी
आताले मे. गु. पू. मानधुरानको मंत्रः गुप्तभो नमः गोरवजतीने वो
स्वपारीतहांदरे गंडुहभारी आदेन मानपाके नधुरी गोरवजतीकी वावाफुरी.
गु. मे. पू. गंजुकीरका श्रीरुद्रमुरारीकरे उपलानकी विभूतमंतरतुमु
वधुरनमे गलनु दादकुष्टवाजी विस्फोटककी श्रीधधः कसीसम १० रु
लक्ष १० मोथो १० हरिताल मनः सिला. कमेला. गंधक. विडंग. गुग्गुलु.

रामः
१०३

मोम. मरीच. इंदु. नीलथोतो. गोरक्षधपा. रसोता. सिंदूर. बहरोआलिसे
रक्तचंदन. रैमजकीछाल. नीव. कंजा. सारवा. वच. मजीठ. मरेठी. मासी
वालकुड. घसज्जीर. लोद. कमलगढा. हरीतकी. पदारकेवी. इसमभाग
येकत्रवूर्णकरणातीसद्वामरीगदाष्टतमेमिलार्ताम्रपात्रमैराष्टीके
दिन १ धूपमैधरैअभंगकरैदेहरोगमात्रजान. रुडवाकुकरकोमंत्रः ॐ
मोदसिंहायविष्णवेवांतरीतृपायवासुदेवायनः फर. श्रीषध. धतराका
बीज. १ घीउ १ गुड १ हीनु. पैलीमात्रारति १ कीकरनीपछाअमलनेआ

घावडोनी जानी जव अमल आवत छाशि दीनी. सध लेषा घाका मंत्र.
गुस्तभो नमः व नु २ धूलि घा व नु वाल व नु दु रो ज्यो जे नि वि सी कि रो जे
किश विसने होतू धाई चौ दाश मे घों वनी सदशी तेरो विसह लों रा कि घा
ताल आश. ॐ रैं रैं रैं नु विस गो वर मा दी जाई. फूर्मंत्रः स्याली का सौ ला
ले आइतु. १०८ सध को घा मो मनु घा नि को हो व स तं. ॐ नमो आदेश गु
रु कला कला म हा कला हं का राम भो न जा मो वेरी तो ड भाई गुद फोरी कले
जाया तिता की न जा वा नी न जाले ले ह म र नो गुर्ज गा दे तो जा ग व वा न हि

रामः
१०४

तो धुंधु कला धुंधु कला धुंधु कला भेडा को अस्त्रि दक्षि राह स को ल्या वि
रसात धंड वरा वरी कर्म पाल का पात मे रा घना वार कु रान मे वां ज का
किं वा करौ ज क का घल्य वि र नौ नौ का ठ की एक एक का ठी करनी एक
वे दी मे वा का ठी करनी र सी वा वे दी करनी न गा र्को धू को हो म कर नु
का स जल न जान ले ग हो म कर नु वा र वा ता वे दी न म ध्य ज गा र ना पा
न सु पारी सिंहर अरु न मे र धू प दा प ने वे द्य कर नु सिंहर हो धूतः मंत्रः
गो मुंडं त्रित मं बु ल्या कृत्वा प म्या नृ मुंड के पात्रे शाली त द्वा जं वृ रं सिद्धी

क्षिप्तेवशांस्त्रियः श्रुतगतिनयूरेति क्षिप्तवशं निवर्तते सिद्धयोगो ह्यसं
ख्यातो विनामंत्रेण सिद्धिभाक्. अथ च रक्षात्रा न कतिः न मासित्या
नंतरा किंपरेषां सर्वात्मानं केवलं तत्प्रियात्रं. विभोऽप्यतिस्थानसंरो
धहेतुं यत्तद्वस्तुलिंगं प्रशांतं. १ कालो देवं कर्मजीवः स्वभावोऽव्यं हे
तुं प्राणश्चात्मा विकारः तत्संघातो बीजरोहप्रवाहोऽस्यन्माद्यैवातु नि
रोधप्रपद्ये. २ नानाभावे लीलये चोपपन्नैर्देवास्ता धून्लोकसेतु
न्विभवि. हस्युन्मागा हिंसया वर्तमाना लोको ततो भारहा राघभू

रामः
१०५

मे ३ तप्तोहंते जसाङ्गः सहेतुशीतो ग्रेण तुल्यो न ज्वरेण जावता वीदे
हिनांते क्रि मूलं नो सेवे न्यावदाशानुवद्वा ४ श्रीगद्यानुवाच विशिर
सिघ्रसन्तोहं यत्तु ते मज्वराद्वयं यो नो स्मरति संवादं तस्य भवेद्भयं इति
ज्वरक्षति उवशाशी का मंत्रः ॐ नमो गुप्त आदेश आकास परवत मात
के ला स परवता हि गो काली गो शि गाय के पे द मे काला वछा का पे द मे कालो
कले जो कार क र घारे स मुद्र बुहा ह हनु संत वीर की सकत पूर्व मंत्रः वार
शारे अंगुली तीरे केश के संशारे जित वढे तित नु कार शारे आस जा अ

शश्रीषधः जवधारः सीउरकाधोतराः वासिंगकालकाः घेरकोलाकडो
का लोधतुरापातलकाः येतुकवस्तजलाखेरछारोकरनुछोपोलाउ
एनीधारीवेरगाढोकरनु घसीकैजोंकारभूसनलाखेरछोपोनिधारीवे
रगाढोकरनु दुर्गाढोकेकत्रकरना औरश्रीषधमिसणा शुदे मर्व पि
पला ज्यारु गडमानकाजडा लोंग जारफिल काछुरी अककर्श पातका
पात हाडिमकावकल कावोहलदो सितो सोंबलो कथयेतुकवस्तन
कीमेंदकरीवेदका घमेमीसीवेरअधेलाभरीकीवाधारीकानिकिमह

रामः
१०६

गो

संगघाणी. किंवा. गजउमालइदसंगघाणी. कफहरजा. वातज्वरनाशहो.
रतिभ्यासे. हृदयिकदष्टं. सुरागारिकोवरडीरेविछिनिकसेवारायेककालाये
ककवरायेककपालीहोईअनमारैकोंपानीदिजेमारातिर्विसहोईयेमंत्र
ले१ वेरपाणिमंत्रनुसालीकासौलालेमंत्रनु. वूलतीनअपिरा. दिरा.
नीकोहो. स्त्रीवश्यं. वातरकालिंगकोवूरुअपनावीर्यमिसीयेकत्रपीसी
वेरसोवूरुवासीफूलमैमिसनुजोफूलसंगसोवसहो. स्त्रीसनदुग्धहो. का
नि. ज्वारु. मर्वपभाषापगिदौलापउमालीपिरुदीरु. स्त्रीसनदुग्धहो.

कफपित्तकी औषद. अजगनबोलाकाकडीको जडो. पीसीवेरगोली
मडुवाकापिसीयाभेत्रहालण. फोरीमहसंगगोली घाणक्षिती. तातोपा
णीक्षित. कानडाकाककोडकुथीउमालीशोधकरनुबुपडनु घाणक्षितकफ
क्षिजानु॥ ॥ घोडेका मलमका औषध. पातआकंका. निमकापात
तीनपैसाभर. तिलकातेल. आधासेर. मे. जलाउना. पैसा १ भरतिलथो
तोपकावरीहालनु. बांदनीकी औषद. सावरा ३ पैसा १ भर. वारुद १ पैसा
भर. पकावरी तातोपाणीपेदाउण. ६ घडीलगलके बाकरिवाधनु. जल.

रसः
१०७

१ ज्वरलक्षण
 २ वातद्विज्वरकाय
 ३ सन्निपात
 ४ त्राणे चरपंच
 ५ महोदधिबद्धिका
 ६ उदकसंज्ञा रस
 ७ विषमज्वरभेदा
 ८ प्रतापलंके चर
 ९ अतीसार
 १० संग्रहणील उपाय
 ११ मृतसंजीवनी रस

१३ श्री छन्दकी श्री
 १४ पुत्री तपति च
 १५ नाशिवध्याक
 १६ स्तुतीका श्री
 १७ बालकोपद्रव
 १८ पञ्चज्वरप्रतीकार
 १९ लूतादिव्याधि
 २० पौंडुरोग
 २१ विष्णुविका
 २२ अन्नमरीरोगे
 २३ लिंगरोगे
 २४ अग्नीरोगे
 २५ वसनहिता

२६ रंजनावाते
 २७ ध्वजके
 २८ अयस्मार
 २९ वैराको उपाय
 ३० सिरस्तरु कर्ण नाना निम्न
 ३१ नेत्ररोग
 ३२ मुखरोग
 ३३ योनिभूले
 ३४ शोथ
 ३५ वेदाग्रहणं हृष्टा
 ३६ बन्नीकरां
 ३७ स्वप्नदर्शनं
 ३८ वित्रकल्पे

४३ साधनाध्या
 ४४ फलद्रव
 ४५ धातुनाशुद्धि
 ४६ तैलानि
 ४७ अजिण्डहि
 ४८ ज्वरनासलेख
 ४९ मृत्पुविज्ञानि
 ५० कपूररिसनाम
 ५१ श्री तन्मूल
 ५२ विशार

दकरनाकी औषध. सौंफ पेंसा ४ बार भर. काली मर्व पेंसा ६ भर. घो
 दी दिणु. २ घड़ि पछा पाणी दीणु. घोडे मोटा कर्तकी औषध. गुजुंदलीवे
 रसेर २ गुडसेर ४ दुर्सात दीणु. अन्यत्र मसेलासेर ६ गुडसेर ३ अहरघ
 पेंसा १० भर दीणु. घोडे की पीसा बंद होत. ठांके फुल पका के ताभी में
 बांध दीना. घोडे का पीसा बंद होत वता सा सुन मा घली दी तु पीसा बंद हो. रु
 ठिका कुकर का मंत्र. कलि विहिमा की रथी पीसा घ महेला वैत्र धि. साव
 न की दुल. भा दो रवीर खवार की जा हां बा हो ता हां पेल रति रुठिका कुकर

रामः
 १०८

